ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Լ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 40 (1490) ՇԱԲԱԹ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 06, 2010
VOLUME 30, NO. 40 (1490) SATURDAY, NOVEMBER 06, 2010

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ ԿԸ ՊԱՐԶԱԲԱՆԷ ՃՕ ՊԱՅՏԸՆԻ ԽՕՍՔԵՐԸ

Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանատունը հաղորդագրութիւն մը տարածած է, որ կու գայ հերքելու համացանցի YouTube կայքի վրայ փոխնախագահ Ճօ Պայտընին վերագրուող խօսքերը այն մասին, որ ՀՀ գործող Նախագահ Սերժ Սարգսեան հեռաձայնած է իրեն եւ խնդրած է Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման հարցով ճնշում չգործադրել Գոնկրէսի վրայ, քանի տակաւին հայ-թրքական բանակցութիւնները ընթացքի մէջ են:

«Հայաստանի Նախագահ Սերժ Սարգսեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու փոխնախագահ Ճօ Պայտընի հետ չէ խօսած Նախագահ Օպամայի Ապրիլ 24-եան ուղերձի բովանդակութեան մասին եւ չէ փորձած յետաձգել Ներկայացուցիչներու Տան 252 բանաձեւի քննարկումը»:

«Փոխնախագահը եւ Նախագահ Սարգսեանը 2009 թուականի Ապրիլին երկու անգամ խօսած են: Այս խօսակցութիւններու ընթացքին փոխնախագահը ըսած է Նախագահ Սարգսեանին, որ Միացեալ Նահանգները կը հաւատայ, որ Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններու կարգաւորումը եւ սահմաններու բացումը ճանապարհ կը հարթեն Հայաստանի աւելի լաւ ապագայի համար եւ յայտնած է Միացեալ Նահանգներու աջակցութիւնը անոր առաջնորդութեան համար», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Արմէն Արզումանեան նոյնպէս հերքած է YouTube կայքէջի վրայ յայտնուած տեսանիւթին մէջ Պայտընին վերագրուող խօսքերը:

ԼԵՒՈՆ ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ. «ԱՅՍՊԷՍ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼՈՒ ԴԷՊՔՈՒՄ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆԵՆ»

Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան Նոյեմբեր 2-ին յայտարարած է, որ այսպէս շարունակելու պարագային իշխանութիւնները կը յանձնեն Լեռնային Ղարաբաղը: Հայ Ազգային Գոնկրէսի ղեկավարը Վանաձոր կատարած իր այցելութեան ընթացքին «Ազատութիւն» ռատիոկայանի թղթակիցին ըսած է.- «Մեր ազգն էլ, մեր պետութիւնն էլ, Ղարաբաղն էլ թաւագլոր գնում են դէպի կործանում: Մեր խնդիրն է դա կանխել, ուրիշ խնդիր չունենք: Մենք ամէն ինչ անում ենք այդ խնդիրը լուծելու համար: Խնդրեմ, եթէ կան մարդիկ, որոնք ուզում են օգնել, աւելի ուժեղացնել՝ թող գան, օգնեն: Մենք միայն շնորհակալ կը լինենք»:

Անդրադառնալով այն հարցին, որ ընդդիմութեան հանրահաւաքներուն մասնակցողներու թիւը նուազած է, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը ըսած է.- «Թող նուազի: Ես վստահ եմ՝ մեր խնդիրն է պահել այս ջահը, պահել ակտիւը, որը չի կոտրւում, չի նուազում: Աշխարհում, ընդհանրապէս, զանգուածները քաղաքականութեանը մասնակցում են ընտրութիւնից ընտրութիւն: Այն, ինչ կատարւում է Հայաստանում, հրաշք է: Աշխարհի ոչ մի երկրում այդպիսի բան չկայ, որ ընտրութիւնից 2-2,5 տարի յետոյ ժողովուրդը, այո, թէկուզ նուազած՝ էլի գայ իր պահանջներին տէր կանգնի»:

Շար.ը էջ 4

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԵՆ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ՝ ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՈՎ

Վրաստանի իշխանութիւնները ձերբակալած են խումբ մը անձիք, որոնց մէջ նաեւ երկու հայեր, որոնք բոլորն ալ մեղադրուած են Ռուսական հետախուզութեան հաշւոյն լրտեսութեան կատարելու մէջ:

Փաստաբան Նանա Ցուլացէ, Նոյեմբեր 1-ին «Ինթըրփրէս-Նիւզ» գործակալութեան տեղեկացուցած է որ, Հոկտեմբեր 17-ին վրացի Իրաւապահները ձերբակալած են Վրաստանի քաղաքացիներ՝ Արմէն Գէորգեանին եւ Ռուբէն Շիկոյեանին:

«Ձերբակալուածներու յստակ թիւը ինծի ծանօթ չէ: Գործի քննութիւնը կ՚ընթանայ լիակատար գաղտնիութեան պայմաններուն մէջ: Յայտնի չէ նաեւ, թէ իրաւապահները երբ կը պատրաստուին հետաքննութեան մասին տեղեկատուութիւն հրապարակել: «Ինչ կը վերաբեր իմ պաշտպանեալներուն, անոնք ազգութեամբ հայ են, Վրաստանի քաղաքացիութիւն ունին», - ըսած է Ցուլաձէ:

Փաստաբանի խօսքերով, մինչեւ ձերբակալութիւնը երկուքն ալ աշխատած են բեռներու եւ նաւթամթերքի ստուգումներով զբաղուող ընկերութեան մը մէջ: «Գէորգեանը այդ ընկերութեան տնօրէնն էր, Շիկոյեանը կը վարէր անոր տեղակալի պաշտօնը», - յայտնած է Ցուլաձէ:

Վրացական գործակալութիւնը նաեւ կը տեղեկացնէ, որ Արմէն

Շար.ը էջ 4

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏՆԵՐԸ ՊԱՀԵՑԻՆ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ
ՊՐԱՈՒՆ, ՊՈՔՍԸՐ, ՇԻՖ ԵՒ ԿԱԹՕ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՆ

Նախագահ Պարաք Օպամա մամուլի ասուլիսի ընթացքին

Նախընտրական հարցախոյզերը ճիշդ դուրս եկան ու Նոյեմբեր 2-ին տեղի ունեցած Ամերիկեան ընտրութիւններու ընթացքին մեծ յաջողութիւններու հասան Հանրապետական կուսակցութեան թեկնածուները: Հանրապետականները Գոնկրէսի Ներկայացուցիչներու Տան ընտրութիւններուն Դեմոկրատ կուսակցութենէն խլեցին աւելի քան 60 աթոռներ, որու շնորհիւ ձեռք ձգեցին մեծամասնութիւնը:

Ծերակոյտի ընտրութիւններուն եւս, Հանրապետականները հասան յաջողութիւններու, սակայն ոչ բաւարար չափով: Դեմոկրատները կարողացան Ծերակոյտէն ներս պահել իրենց մեծամասնութիւնը, թէեւ աւելի փոքր չափով: Դեմոկրատներու ներկայիս ունին 59 ծերակուտականներ, սակայն Երեքշաբթի օրուայ արդիւնքներու վերջնական յստակացումէն ետք անոնց թիւը պիտի դառնայ 52 կամ 53:

Նահանգային կառավարիչներու ընտրութիւններուն եւս, Դեմոկրատները արձանագրեցին մեծ կորուստներ:

Այս արդիւնքները առաջին հերթին պարտութիւն էին Նախագահ Պարաք Օպամայի համար, որ իր պաշտօնավարութեան առաջին երկու տարիներուն չկարողացաւ բաւարար չափով բարելաւել տնտեսութիւնը եւ նուազեցնել անգործներու թիւը: Հանրապետականները, որոնք ամէն քայլափոխի ընդդիմացան Օպամայի ծրագիրներուն, յաջողեցան ժողովուրդի դժգոհութիւնը օգտագործել ի նպաստ իրենց:

Հանրապետականներու յաղթանակները արձանագրուեցան ընդհանրապէս Ամերիկայի կեդրոնական մասերուն մէջ: Ատլանտեանի ափին Հանրապետական յառաջխաղացքը կասեցուց Նիւ Եորքը, իսկ Խաղաղականի ափին՝ Քալիֆորնիան:

Քալիֆորնիոյ մէջ Դեմոկրատ թեկնածուները արձանագրեցին տպաւորիչ յաղթանակներ: Հայկական կազմակերպութիւններու աջակցութիւնը վայելող բոլոր թեկնա-

Շար.ը էջ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ Է ԹՈՒՐՔԻՈՅ «ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՐՔԻ» ՑԱՆԿԷՆ

Անցեալ շաբաթուայ ընթացքին Թուրքիոյ Ազգային Ապահովութեան Խորհուրդը վերատեսութեան ենթարկած է «Կարմիր գիրք» անուանումով փաստաթուղթը, որ նաեւ կը կոչուի «գաղտնի սահմանադրութիւն»: Թուրքիոյ եւ դրացի երկիրներու միջեւ յարաբերութիւններուն վերաբերող փաստաթուղթը, վերատեսութեան կ՚ենթարկուի հինգ տարին անգամ մը:

Թուրքիոյ համար սպառնալիք նկատուող երկիրներու ցանկէն հանուած են Հայաստանը, Վրաստանը, Պուլկարիան եւ Սուրիան: Ցանկէն դուրս հանուած է նաեւ Իրանը, որ անցեալին կը նկատուէր գլխաւոր սպառնալիք ներկայացնող երկիր:

Սպառնալիք ներկայացնողներու ցանկին վրայ կը շարունակեն մնալ Յունաստանը եւ Ռուսաստանը:

Թուրքիա առաջին անգամ ըլլալով իրեն համար սպառնալիք երկիր դասած է Իսրայէլը: Փաստաթղթին մէջ նշուած է, որ Իսրայէլի գործողութիւնները տարածաշրջանէն ներս կրնան հանգեցնել սպառազինութիւններու մրցավազքի: Թուրքիոյ Ազգային Ապահովութեան Խորհուրդի փաստաթուղթին մէջ նաեւ ըսուած է, որ Միջին Արեւելքը պէտք է հռչակուի միջուկային զէնքէ զերծ տարածաշրջան:

Թուրքիոյ յարաբերութիւնները Իսրայէլի հետ խիստ սրեցան այս տարուայ Մայիսին, երբ Իսրայէլի զինուած ուժերը յարձակեցան Կազայի հատուած մարդասիրական օգնութիւն տեղափոխող նաւերու վրայ, որու ընթացքի սպաննուեցան 9 թուրքեր:

«ԱՊԷ, ՊԷՏՔ Ա՞ ԽԱՌՆՈՒԵ՞ՆՔ»

ԷԴԻԿ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Ուշ երեկոյեան եւրոպական երկրներից ստացուած լուրերն էին, հաւանաբար, պատճառը, որ շատ վատ քնեցի: Քնելը որն է՛ կարո՞ղ ես քնել, երբ ցոյց են տալիս, թէ ինչ անկարգութիւն է տիրում Փարիզի նման հրաշակերտ քաղաքի փողոցներում: Ով Փարիզում գոնէ մէկ անգամ եղել է, կը հաստատի, որ այնտեղ չի կարելի նոյնիսկ սիգարետի մոխիր թափահարել օդում, էլ ուր մնաց՝ քարեր նետել, խանութներ ու անուադողեր այրել, ոստիկան հրմշտել...

Ամենամեծ ցաւն էլ էն է, որ այս ամէնը ժողովուրդն է անում, ոչ թէ մի անխոհեմ քաղաքական գործիչ կամ բանդա, որոնց շատ հեշտ է մեղադրելը:

Մարդիկ են բողոքում, բողոքում են, բողոքում են.... Մարդկանց բողոքը Փարիզից դուրս է եկել, տարածուել Ֆրանսիայի միւս քաղաքները, Ֆրանսիայից էլ դուրս է եկել ու տարածուել Եւրամիութեան այլ երկրներ՝ Իտալիա, Աւստրիա... Բողոքում են, հասկանո՞ւմ էք՝ բո-ղո-քում:

Սարկոզին որոշել է թոշակի անցնելու տարիքը 60-ից հասցնել 62-ի, եւ մարդիկ բողոքում են: Բնակա՞ն է: Իհարկէ: Նոյն Սարկոզին խստացնում է Ֆրանսիայում էմիգրանտների բնակութեան ռեժիմը՝ դարձեալ բողոքում են: Բնակա՞ն է: Իհարկէ: Դարձեալ նոյն Սարկոզին արգելում է հասարակական վայրերում երեւալ ողջ մարմինը ծածկող հագուստներով՝ էլի բողոքում են, հաւարը գցում Բեն Լադենին: Բնակա՞ն է: Իհարկէ:

Հետաքրքիր է, Ֆրանսիայի իշխանութիւնները կը ցանկանայի՞ն, որ բողոքի ցոյցերն ու ակցիաները մէկէն դադարէին: Իհարկէ կ՚ուզենային: Բայց ո՞նց, կախարդական փայտիկո՞վ: Այդքան բա՞րդ:

Կարծում եմ՝ այստեղ մեր իշխանութիւնները սրեցին իրենց ուշադրութիւնը: Այնուամենայնիւ, կախարդական փայտիկից աւելի լաւ միջոց կայ հասարակութեանը հնդարտեցնելու, եթէ չասենք՝ հնազանդեցնելու, որովհետեւ հնազանդեցնել տերմինը եւրոպական լեքսիկոնում իմաստային առումով բոլորովին այլ բան է նշանակում եւ նոյնիսկ՝ շատ անյարմար բան: Ինչ որ է:

Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան մէջ (հիմնական օրէնքում) ոչ մի տեղ գրուած չէ, որ ՀՀ քաղաքացին պարտաւոր է հլու-հնազանդ ենթարկուել երկրի իշխանութիւններին: Երկրի օրէնքներին՝ այո, բայց ոչ երկրի իշխանութիւններին: Դատելով այն իրավիճակից, որ ի տարբերութիւն Ֆրանսիայի, տիրում է Հայաստանում, կարծում եմ, ժամանակն է լրացնել մեր սահմանադրութեան այդ բացը, քանզի հայ ժողովուրդը, դարձեալ ի տարբերութիւն Ֆրանսիայի ժողովրդի, նախընտրում է իշխանութիւններին եւ ոչ թէ օրէնքներին ենթարկուել:

Մի՞թէ կարելի է կոյր լինել ու այս լուսաւոր ժամանակներում չտեսնել, թէ ինչպիսի յաջողութիւններ են արձանագրել նորանկախ Հայաստանի իշխանութիւնները: Նրանք անցած 20 տարում հասել են ժողովրդի հնազանդեցմանը, ինչին աշխարհի շատ երկրներ չեն հասել անկախութեան հարիւրամեակների, որոշների դէպքում նոյնիսկ՝ հազարամեակների ընթացքում:

Տիգրան Սարգսեանը՝ մեր վարչապետը, կարող է Ֆրանսիայի աշխատաւորութեանը թոշակի անցկացնել նոյնիսկ 50 տարեկանից: Սարկոզիի վարչախմբի անդամներին խնդրում եմ չուշաթափուել: Հաւատացնում եմ՝ Ֆրանսիայի բիւջէն չի էլ զգայ, թէ ինչպէս դա տեղի ունեցաւ: Մեր վարչապետը դոլար-եւրո այնպիսի լողացող կուրս կը նկարի, այնպիսի աննկատ ու սրընթաց գնաճ կ՚ապահովի, որ դրանից ստացուած եկամուտները (ձեր դէպքում՝ պետական) մի քանի օրում աւելցուկով կը ծածկեն Ֆրանսիայի նման երկրի բիւջէի չնախատեսուած բոլոր ծախսերը: Զգիտեմ, հաւանաբար Սարկոզիի բախտից է, Հայաստանում ճիշդ այդպիսի մի գործընթաց է հիմա իրականացւում: Մարդկանց աշխատավարձերն ու թոշակները որոշել են բարձրացնել: Դեռ չեն բարձրացրել, որոշել են բարձրացնել: Բայց գնաճն արդէն այնպէս է մտել շուկայ եւ սուպերմարկետներ, դոլարն այնպէս է «չոքել» դրամի առաջ (դրամը մեր փողն է), որ, պետական միջամտութիւն դրսեւորելու դէպքում, մեր իշխանութիւնները կարող են եռապատկել պաշտպանութեան ոլորտին ուղղուած ծախսերը: Ուրեմն, թող Սարկոզին սովորի, թէ ինչպէս կարելի է լուծել այնպիսի մի ճղճիմ հարց, ինչպիսին թոշակային տարիքը երկու տարով այսկողմ-այնկողմ անելն է: Հայաստանում բողոք կա՞յ: Չկայ:

Ի՞նչ: Ֆրանսիացիները գնաճի դէմ նո՞յնպէս կը բողոքեն: Դրա համար էլ ասում ենք՝ քանի որ ապաշնորհ էք, ՀՀ իշխանութիւններին՝ կառավարութիւնով, ազգային ժողովով, բանով, ժամանակաւորապէս ներկրէք Ֆրանսիա ու տեսէք, թէ ինչ կը կատարուի:

Ասեմ ձեզ, որ մարդիկ շատ շուտ են մոռանում գնաճի մասին, երբ նրանց իրենց մայրենի լեզուով ապագայ ճոխ ծրագրեր ես հրամցնում: Մեր գիւղնախարարն, օրինակ, վարժ ֆրանսերէնով ձեզ կարող է բացատրել, որ գնաճ կոչուող այդ բոբոն արդիւնք է ֆրանսիայի ժողովրդի գլխին թափուած երկնային աղէտի: Բայց դարդ չանէք, սիրելի եղբայրներ, փառք Աստծոյ, ծրագրեր ունենք, որ աշխարհը չունի: Այդ ծրագրերով նախատեսւում է Ֆրանսիայի տարածքում հակակարկտային կայանքնէի այնպիսի ցանց ստեղծել, որ նոյնիսկ Լոնդոնի վրայ այլեւս տեղումներ չլինեն: Իսկ ինչ վերաբերում է անասունների ու մշակաբոյսերի տեղական սորտերին, ապա պէտք է շատ արագ վերացնել դրանք, որովհետեւ երկնային աղէտներից խուսափելու լաւագոյն միջոցը անասուններ եւ մշակաբոյսեր ներկրելն է: Այդպէս ենք վարւում Հայաստանի ու հայ ժողովրդի հետ: Տեսէ՛ք՝ Հայաստանում բողոք կա՞յ: Չկայ:

Մեր օրէնսդիրներն էլ քիչ խորհուրդներ չունեն Սարկոզիին տալու: Այ մարդ, բա կարելի է՞ յանպատրաստից վերցնել ու մարդկանց յայտարարել, թէ ձեր թոշակի անցնելը երկու տարով յետաձգելու եմ: Պարզ չի՞ որ կը բողոքեն: Նախ հարկաւոր էր միջանկեալ օրէնքնե-

Տար.ը էջ 5

ՈՎ Է ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

ԷԴԳԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Ո՞րն է մեր երկրում ժողովրդավարութեան բացակայութեան հիմնական պատճառը: Այս հարցի շուրջ մենք յաճախ ենք բանավիճում: Այդ բանավէճերի ժամանակ իրար են բախւում հիմնականում երկու տեսակէտ: Ըստ առաջինի՝ ժողովրդավարութեան բացակայութիւնը Հայաստանում պայմանաւորուած է հասարակութեան զգալի զանգուածի ցածր քաղաքացիական գիտակցութեան մակարդակով: Ըստ երկրորդի՝ պատճառը ներկայիս իշխանութիւնների մօտ ժողովրդավարութիւն ապահովելու համար անհրաժեշտ համապատասխան քաղաքական կամքի բացակայութիւնն է:

Կարծում եմ, որ իրականում երկու տեսակէտներն էլ ճշմարիտ են, սակայն պէտք է նշել, որ դեմոկրատիայի բացակայութեան համար գոյութիւն ունի հիմնական պատասխանատուների յստակ շրջանակ: Դրանք են՝ իշխանութիւնները եւ նաեւ այն մտաւորականները, հասարակական եւ քաղաքական գործիչները, իրաւապաշտպանները եւ այլն, որոնք, շատ լաւ հասկանալով, որ թիւ մէկ պատասխանատուն հենց իշխանութիւններն են, ինչ-ինչ պատճառներով չեն ցանկանում դա հրապարակայնօրէն ընդունել: Այստեղ կը բերեմ մէկ օրինակ ի ապացոյց ասուածին:

Վերջերս, Ա1-ի P.S. հաղորդման ժամանակ, ՀՀ մարդու իրաւունքների պաշտպանը, անդրադառնալով խօսքի ազատութեան խնդրին, յայտարարեց, որ Հայաստանում հեռուստաեթերն ազատ չէ: Կարծում եմ ակնյայտ է, որ հեռուստաեթերի ազատ չլինելը պայմանաւորուած չէ այնպիսի հանգամանքներով, ինչպիսիք են դեմոկրատիային ժողովրդական լայն զանգուածների պատրաստ չլինելը, չինովնիկների կաշառակեր լինելը կամ օլիգարխների ագահութիւնը: Հեռուստաեթերի ազատ լինել-չլինելը կախուած է մի քանի մարդկանցից, որոնք գտնւում են իշխանական բուրգի գագաթին: Կա՞յ մէկը, ով կարող է հերքել սա:

Նշանակում է, որ մեր պետութիւնը չի երաշխաւորում խօսքի ազատութիւնը, որը հանդիսանում է ժողովրդավարութեան կարեւորագոյն յենասիւներից մէկը: Միայն այս հանգամանքը բաւարար է եզրակացնելու, որ սահմանադրական կարգ Հայաստանում գոյութիւն չունի, քանզի չի գործում Սահմանադրութեան հիմնական դրոյթներից մէկը, որն ամփոփուած է Սահմանադրութեան հենց առաջին յօդուածում (ի դէպ, այս յօդուածը փոփոխութեան ենթակայ չէ), ըստ որի, ՀՀ-ն ժողովրդավարական, իրաւական երկիր է: Յիշենք նաեւ, որ ըստ նոյն սահմանադրութեան, գոյութիւն ունի կոնկրետ անձ, որը հանդիսանում է սահմանադրութեան գարանտը՝ դա ՀՀ նախագահն է:

Բայց վերադառնանք մարդու իրաւունքների պաշտպանին: Ցաւօք, պէտք է նշել, որ նա, փայլուն կերպով իմանալով վերոնշեալ հանգամանքներն, այնուամենայնիւ անտեսում է դրանք, եւ խօսում է միայն օրէնսդրական բարեփոխումների անհրաժեշտութեան մասին, որոնք, ըստ նրա, որոշակի ժամանակ անց, միգուցէ, կը փոխեն հեռուստաեթերի հետ կապուած ներկայիս իրավիճակը:

Ո՞րն է այսպիսի դիրքորոշման պատճառը: Հաւանաբար, օմբուդսմենը, ինչպէս եւ որոշ հայաստանեան հասարակական, քաղաքական գործիչներ, համոզուած է, որ մեր հասարակութիւնն ընդհանուր առմամբ պատրաստ չէ ժողովրդավարութեանը, եւ որ իշխանութիւններն էլ իրենց դիրքերը զիջողներից չեն: Այդ իսկ պատճառով վերոնշեալ գործիչներն առաջնորդւում են «չնից մազ պոկելն էլ է քյար» սկզբունքով: Նաեւ համոզուած լինելով, որ տեսանելի ապագայում, միեւնոյն է, լուրջ փոփոխութիւններ հնարաւոր չեն, ձեռնպահ են մնում ողջ ճշմարտութիւնը ներկայացնելուց, որպէսզի հարուածի տակ չդնեն իրենց սեփական, յարաբերական կայուն կեանքը:

Լաւ, պարոնայք, չէ՞ք հաւատում արագ փոփոխութիւնների հնարաւորութեանը, դա ձեր իրաւունքն է: Սակայն ձեր կիսատ ճշմարտութեամբ, սահմանադրական նորմերի խախտումների վրայ աչք փակելով դուք խոչընդոտում էք բոլոր նրանց պետականաստեղծ գործունէութեանը, ով հաւատում է այդպիսի փոփոխութիւնների հնարաւորութեանը: Դուք ձեր պահուածքով համալրում էք ժողովրդավարութեան թշնամիների շարքերը:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱԲՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹԾԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626)797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $75.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՈՐԵՒԷ ՔԱՅԼԻ ՉԵՆ ԳՆՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ՃՆՇՄԱՆ»

Կալանավայրից Հայոց Համազգային Շարժման Լոռու կառոյցի ղեկավար Աշոտ Մանուկեանի ազատ արձակումը իշխանութիւնների նկատմամբ համաժողովրդական ճնշման արդիւնք է»: «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում նման համոզմունք յայտնեց Հայ Ազգային Կոնգրէսի համակարգող Լեւոն Զուրաբեանը:

2008 Թուականի յետընտրական իրադարձութիւնների կապակցութեամբ անազատութեան մէջ գտնուող Աշոտ Մանուկեանը անցած Ուրբաթ վաղաժամկէտ ազատ արձակուեց Վանաձորի քրէակատարողական հիմնարկից:

Հայ Ազգային Կոնգրէսի համակարգող Լեւոն Զուրաբեան

«Եթէ չլինէր այն հետեւողական պայքարը, չլինէին այն հետեւողական բազմահազարանոց միտինգները, որ տեղի են ունենում արտակարգ դրութիւնից յետոյ, մենք այսօր բանտերում կ՚ունենայինք տասնեակ մարդիկ: Եւ այդպէս էլ շարունակուելու է՝ մենք հանգիստ չենք թողնելու քնել ո՛չ այսօրուայ այս իշխանութիւններին, ո՛չ Եւրոպայի խորհրդի պաշտօնեաներին, ո՛չ Եւրոպական միութեանը, որը Մայիսի 9-ին այստեղ Հայաստանի հետ մարդու իրաւունքների շուրջ երկխօսութեան ֆորմատի շրջանակներում սեմինար է անցկացնելու, եւ այդ օրն էլ ենք մենք պլանաւորել լրջագոյն մի հանրահաւաք եւ պիկետներ», - ասաց Լեւոն Զուրաբեանը:

«Բնականաբար, այս ճնշումները իրենց արդիւնքը ունեցել են, Եւրոպայի խորհուրդը այսօր Հայաստանի հարցում կանգնած է ընտրութեան առջեւ՝ կա՛մ վերջնականապէս հեղինակազրկուել, կա՛մ, այնուամենայնիւ, լուրջ քայլեր կատարել՝ պարտադրելու համար Հայաստանի իշխանութիւններին՝ ազատ արձակել քաղբանտարկեալներին: Հիմա, [Եւրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի] Յունուարի նստաշրջանին ընդառաջ, կը լինեն եւ համազեկուցողների պաշտօնական այցելութիւններ Հայաստան», - նշեց Հայ Ազգային Կոնգրէսի համազեկուցողը՝ յաւելելով. - «Այս ամէնը արուելու է մի նպատակով՝ պարզ մի մեսիջ փոխանցելու Հայաստանի իշխանութիւններին, որ այլեւս համբերութեան բաժակը լցուած է, եւ սպառուած է համբերութիւնը»:

Վերջերս Երեւանում գտնուող Եւրախորհրդի գլխաւոր քարտուղար Թորբյորն Եագլանդի հետ հանդիպումից առաջ Հայաստանի առաջին նախագահ, Հայ Ազգային Կոնգրէսի առաջնորդ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին տուած հարցազրոյցում վստահութիւն էր յայտնել, որ մօտ ապագայում ազատ կ՚արձակուեն անազատութեան մէջ գտնուող մէկ տասնեակից աւելի ընդդիմադիր գործիչները, եւ կարծիք էր յայտնել, որ Եւրախորհուրդը ուժեղացնելու է ճնշումը Հայաստանի իշխանութիւնների վրայ:

Ո՞Վ Է ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ՅԱՋՈՐԴ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՄ

«Նոր ժամանակներ» կուսակցութեան առաջնորդ Արամ Կարապետեանն Նոյեմբր 2-ի ասուլիսի ժամանակ, անդրադառնալով առաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններին, նշեց, որ իշխող ՀՀԿ-ն ամէն ինչ անելու է՝ բոլոր ռեսուրսներն իր ձեռքում պահելու համար: «Դա օլիգոպոլիայի միջոցով իշխանութիւնը պահելու դասական ձեւն է»,- նշեց Կարապետեանը:

«Նոր ժամանակներ» կուսակցութեան առաջնորդ Արամ Կարապետեան

Նա նշեց, որ ընտրութիւնների ժամանակ չի բացառւում միաւորումների ձեւաւորումը, իսկ ինչ վերաբերում է «Նոր ժամանակներին», ապա կուսակցութիւնը մնալու է «արմատական ընդդիմութեան կողքին»: Միաժամանակ ՆԺԿ առաջնորդը համոզմունք յայտնեց, որ մինչեւ Հայաստանում համակարգային փոփոխութիւն չլինի, ընտրութիւններով որեւէ բան չի փոխուի երկրում: «Այդ դէպքում ինչո՞ւ էք մնում քաղաքականութեան մէջ» հարցին, ՆԺԿ առաջնորդը պատասխանեց. «Որպէսզի օգտագործենք քաղաքական պահը՝ յեղափոխութիւն անելու համար»:

Արամ Կարապետեանը լրագրողներին ներկայացրեց իր ունեցած տեղեկութիւններն այն մասին, թէ ինչ են պատրաստւում անել իշխանութիւնները 2013թ նախագահական ընտրութիւնների ժամանակ: Ըստ Կարապետեանի տեղեկութիւնների, գալիք նախագահական ընտրութիւնների ժամանակ իրեն եւ «ժառանգութեան» առաջնորդ Րաֆֆի Յովհաննիսեանին չեն գրանցելու որպէս նախագահի թեկնածու: Փոխարէնը, ըստ ՆԺԿ ղեկավարի, ընդդիմութիւնից ընտրուելու է մի գործիչ, որի հետ պայքարում էլ Սերժ Սարգսեանը յաղթելու է նախագահական ընտրարշաւում:

«Ես գիտեմ այդ մարդու անունը, բայց չեմ ասում դեռ, դա Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը չէ, դա Ռոբերդ Քոչարեանը չէ: Ընտրուելու է նոր մարդ, նոր, այսինքն քաղաքական դաշտում հին, բայց համեմատաբար, որին որպէս ընդդիմութեան ներկայացուցիչ՝ ապագայում չակերտների մէջ յաղթելու է Սերժ Սարգսեանը»,- յայտարարեց Արամ Կարապետեանը՝ նշելով, որ այդ անձը Արթուր Բաղդասարեանն էլ չէ:

ԳԱԼՈՒՍՏ ՍԱՀԱԿԵԱՆ.- «ԱՌԱՆՑ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՈՉ ՄԻ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՔԱՐՏԷԶ» ՉԵՆՔ ՍՏՈՐԱԳՐԻ ԱՍՏԱՆԱՅՈՒՄ»

«Մենք մեր դիրքերը չենք զիջելու եւ առանց Ղարաբաղի կարգավիճակի ոչ մի ճանապարհային քարտէզ չենք ստորագրի»,- այսօր՝ Նոյեմբերի 2-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նման տեսակէտ յայտնեց Հանրապետական կուսակցութեան փոխնախագահ Գալուստ Սահակեանը, մեկնաբանելով Աստանայում Դեկտեմբերի 1-2-ին ԵԱՀԿ գագաթաժողովում Ղարաբաղի խնդրի վերաբերեալ ճանապարհային քարտէզ ստորագրելու հաւանականութեանը: «Ճանապարհային քարտէզն» ընդամէնը փափուկ բառ է, իսկ մեզ համար նախեւառաջ Ղարաբաղի կարգավիճակն է կարեւոր»,- ընդգծեց նա, յաւելելց. «ՀՀԿ-ն կը համաձայնի անգամ ճանապարհային քարտէզին, եթէ Ղարաբաղի կարգավիճակն այնտեղ լինի»:

Յիշեցնենք, որ նման հաւանականութեան մասին խօսել էր ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը՝ Հոկտեմբերի 27-ին Աստրախանում Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի նախագահների եռակողմ հանդիպումից յետոյ:

Լրագրողները հետաքրքրուեցին նաեւ, թէ ինչո՞ւ են ԱԺ-ում փակել YouTube կայքը, ինչին ՀՀԿ փոխնախագահն արձագանքեց. «Ես չեմ կարծում, որ YouTube-ին հակազդելու իրական երաշխիքներ կան: Մենք պիտի կարողանանք իրականութիւնն ու զրպարտանքը տարբերակել իրարից: Դրանք քարոզչական մեքենաներ են, որ փորձում են թուլացնել Հայաստանը»: Նա նաեւ նշեց, որ ինքը տեղեակ չէ, թէ ինչու են ԱԺ-ում փակել այդ կայքը:

ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԳՐԱՒԻ ԴԻՄԱՑ ԱԶԱՏ Է ԱՐՁԱԿԵԼ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ՍՊԱՆԵՐԻՆ

Անցած շաբաթավերջին դատարանի որոշմամբ գրաւի դիմաց ազատ են արձակուել Արարատի մարզի Վազգէն Սարգսեանի անուան զօրամասի գումարտակի հրամանատար Վարդան Մարտիրոսեանը (մականունը՝ Ռոժ) եւ գնդի հրամանատարի անձնակազմի հետ տարուող աշխատանքների գծով տեղակալ Արթուր Կարապետեանը: Նրանց նկատմամբ, խափանման միջոց էր ընտրուել կալանքը:

Այս տեղեկութիւնը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում հաստատեցին Պաշտպանութեան նախարարութեան քննչական վարչութիւնից, որն իրականացնում է սպաների նկատմամբ դրամաշորթութեան եւ պաշտօնական լիազօրութիւնները չարաշահելու մեղադրանքով յարուցուած քրէական գործի նախաքննութիւնը:

Վարդան Մարտիրոսեանը, ըստ մեղադրանքի, ստիպել էր զինծառայողներին իրենց անուններով վարկեր վերցնել, սակայն զինուորները չէին կարողացել դրանք վերադարձնել: Իրականութիւնը պարզուել էր եւ գումարներ հաւաքող հրամանատարը ձերբակալուել էր: Իսկ Արթուր Կարապետեանը զինուորներից շորթել էր մօտ 1 միլիոն դրամ՝ հրամանատարի համար համակարգիչ գնելու համար:

Ըստ «Ժամանակ» օրաթերթի, Վարդան Մարտիրոսեանն ազատ է արձակուել 1 միլիոն դրամ, իսկ Արթուր Կարապետեանը՝ 820 հազար դրամ գրաւի դիմաց:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրուցում մեկնաբանելով սպաներին գրաւի դիմաց ազատ արձակելը՝ իրաւապաշտպան Արթուր Սաքունցը ասաց. - «Նման դէպքերը տեղի են ունենում, երբ որ կայ սուբիեկտիւ շահագրգռուածութիւն: Հաշուի առնենք, որ նրանք հանդիսանում են Զինուած ուժերի գլխաւոր շտաբի պետի՝ Խաչատուրովի տղայի ընկերները եւ գործընկերները: Եւ բնականաբար, անպայման գործի շրջանակներում պէտք է հարց բարձրանայ, թէ ինչքանով է մասնակից եղել գնդի հրամանատարը՝ Խաչատուրովի տղան»:

Սաքունցի համոզմամբ, յայտնուելով ազատութեան մէջ Մարտիրոսեանն ու Կարապետեանը կը կարողանան անձամբ ճնշում գործադրել իրենց դէմ վկայութիւն տուած զինուորների վրայ:

«Անպայման նրանց վրայ կը կատարուեն որոշակի այսպէս կոչուած՝ մշակման կամ համոզելու աշխատանքներ, որպէսզի նրանք հրաժարուեն իրենց բողոքներից եւ ցուցմունքներից», - ասաց Սաքունցը:

ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ-.«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՉԻ ԿԱՐՈՂ ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԿԻՐԱՌԵԼ ԻՐԱՆԻ ԴԷՄ»

Հայաստանը կ՚անի ամէն ինչ, որպէսզի պահպանի բարիդրացիական յարաբերութիւնները Իրանի հետ, խորացնի եւ ընդլայնի դրանք: Այս մասին յայտարարել է Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսեանը, հանդէս գալով ԱՊՀ երկրների մեդիա-ֆորումի մասնակիցների առջեւ:

«Մեր քաղաքականութիւնը շատ բաց է. լինելով փոքր երկիր, մենք բաց ենք մեր ռուսական, ամերիկեան, եւրոպական ու իրանական գործընկերների առաջ: Մենք ամէն տեղ բաց ասում ենք նոյն բանը եւ մեր դիրքորոշումներն այդ առումով յստակ ու պարզ են: Մենք անելու ենք ամէն ինչ, որպէսզի պահպանենք բարիդրացիական յարաբերութիւնները Իրանի հետ, խորացնենք եւ ընդլայնենք դրանք»,- ասել է նա:

Տիգրան Սարգսեանը նշել է, որ դա Հայաստանի կենսական շահերից է բխում եւ որ Հայաստանն այլ ելք ու ընտրութիւն չունի:

«Ուստի շատ խիստ մեխանիզմները, որն առաջարկւում է կիրառել Իրանի հանդէպ, մենք, իհարկէ, չենք կարող մեզ թոյլ տալ:

Շար.ը էջ 5

ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՎՈՒԹՕՂԼՈՒՆ ՎՍՏԱՀ Է՝ ՎԱՇԻՆԳՏՈՆՆ ԱՆԿԱՐԱՅԻ ԴԷՄ ՉԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾԻ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ «ԽԱՂԱԹՈՒՂԹԸ»

Միացեալ Նահանգները Թուրքիայի դէմ հակահրթիռային պաշտպանութեան տարրերի տեղակայման հարցում չի օգտագործի Հայոց ցեղասպանութեան «խաղաղթուղթը»: Այս մասին, թուրքական լրատուամիջոցների փոխանցմամբ, յայտարարել է Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմէթ Դավութօղլուն՝ անդրադառնալով թուրքական մամուլում շրջանառուող այն տեղեկութեանը, ըստ որի՝ ԱՄՆ Կոնգրէսը կը ճանաչի Հայոց ցեղասպանութիւնը, եթէ Թուրքիան հրաժարուի իր տարածքում տեղակայել ամերիկեան հակահրթիռային պաշտպանութեան տարրեր:

«Նման բան չկայ: Մեր դէմ դաշնակից եւ բարեկամ երկիրը երբեք որեւէ թէմա որպէս խաղաղթուղթ չի օգտագործել եւ չի օգտագործելու: Դա հակասում է դաշնակից հասկացութեանը»,- յայտարարել է Դավութօղլուն:

Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ահմէթ Դավութօղլու

Յիշեցնենք, որ օրեր առաջ Hurriyet Daily News պարբերականը, վկայակոչելով անանուն աղբիւրներ, գրել էր, որ Վաշինգտոնն Անկարային դիւանագիտական խողովակներով ուղերձ է յղել այն մասին, որ եթէ Անկարան մերժի Միացեալ Նահանգների՝ Թուրքիայի տարածքում ՀՀՊ տարրեր տեղակայելու առաջարկութիւնը, ապա Կոնգրէսը կ՚ընդունի Հայոց ցեղասպանութեան մասին բանաձեւը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ Է ՆԱՏՕ-Ի ԽՎ-ՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԵԼԻՔ ԲԱՆԱՁԵՒՈՒՄ ԱՌԿԱՅ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

ՆԱՏՕ-ի Խորհրդարանական վեհաժողովում հայաստանեան պատուիրակութեան ղեկավար, հանրապետական Կարէն Աւագեանի խօսքով, Հայաստանի համար անընդունելի է առաջիկայում վեհաժողովի քննարկմանը ներկայացուելիք բանաձեւում առկայ «եօթ շրջանների օկուպացիա» ձեւակերպումը:

«Ի սկզբանէ պրոցեդուրան սխալ է գնացել», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում ասաց Աւագեանը, - «քննարկումը պայմանաւորուածութեան արդիւնք է, որը եղել է յանձնաժողովի նիստերից դուրս»:

Նոյեմբերի 12-16-ը Վարշաւայում կայանալու է ՆԱՏՕ-ի Խորհրդարանական վեհաժողովի 56-րդ նստաշրջանը: Նստաշրջանում շրջանառութեան մէջ է դրուելու Կանադան ներկայացնող պատգամաւոր Ռայնլ Անդրեյչուկի հեղինակած 6-կէտանոց բանաձեւի նախագիծը, ուր, մասնաւորապէս, կայ այսպիսի ձեւակերպում. - «Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի շուրջ հակամարտութիւնը եւ նախկին ինքնավար մարզին յարակից եօթ շրջանների օկուպացիան տարածաշրջանի ժողովրդի համար նշանակալի տառապանքների պատճառ են հանդիսացել»:

Պաշտօնական Երեւանը պնդում է, որ դեռեւս Մայիսին Ռիգայում կայացած ՆԱՏՕ-ի Խորհրդարանական վեհաժողովի ընթացքում ադրբեջանական պատուիրակութիւնը առանձին հանդիպում է ունեցել վեհաժողովի նախագահ Ճոն Թաների հետ եւ վերջինիս առաջարկել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան վերաբերեալ պատրաստել յատուկ մի զեկոյց ու այն քննարկել վեհաժողովի աշնանային նստաշրջանում: Սակայն այդ մասին հայկական կողմը իմացել է միայն մէկ ամիս անց:

ՀՀԿ-Ը ՕՐԷՆՔԻՑ ԴՈՒՐՍ ԿԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Անվճար բուժօգնութիւն, բարեգործական համերգ, բարեգործական այց, մանկապարտէզի, գիշերօթիկ դպրոցի, մանկատան, ծերանոցի, բակային ճամբարի հովանաւորում, դիմակահանդէս, «ուսանողական գարուն», ուխտագնացութիւն, մրցանակաբաշխութիւն, «բացէական» հաւաքներ, փառատօններ, էլիտար խաղեր, սպորտային մրցումներ, «սեմինարներ» հանգստեան գօտիներում եւ նման միջոցառումներ կազմում են ՀՀԿ հիմնական գործունէութիւնը:

Պետական հսկայական միջոցների հաշուին իրականացուող «կուսակցական» այդ գործունէութիւնը, որը մերթ ընդ մերթ աւարտւում է կուստոմսերի յանձնմամբ, իրականացւում է նաեւ բուհերում եւ զօրամասերում:

ՀՀԿ-ական եւ կոալիցիոն պաշտօնեաները ոչ միայն չեն կանխում, այլ՝ իրենց ծառայողական դիրքն անթաքոյց օգտագործում են յօգուտ կուսակցական շահերի, այս աննախադէպ զանգուածային խախտումների նախաձեռնման եւ իրականացման գործում, մասնաւորապէս՝ ՀՀ վարչապետը, Նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը, Երեւանի քաղաքապետը, նախարարներ, մարզպետներ, ռեկտորներ:

Բանը հասել է նաեւ նրան, որ Պաշտպանութեան նախարարը նորից ներգրաւուում է ՀՀԿ գործունէութեան մէջ: Յիշենք նաեւ, Սահմանադրական դատարանի նախագահի մասնակցութիւնը ՀՀԿ արտաքին քաղաքականութեան քարոզչութեան գործում:

Այսինքն, պետական հնարաւոր ներուժն այսօր ուղղուած է ՀՀԿ նախընտրական հզօրացմանը, որի անվերահսկելիութեան համար, կարծես, շատ յարմար պայմաններ են ստեղծել՝

1. Քաղաքական ուժերի մի մասին զբաղեցրել են մարտիմէկեան հետեւանքների վերացման անարդիւնք գործով, միւսին՝ հայ-թուրքական յարաբերութիւնների մասին անպտուղ խօսակցութիւններով, երրորդին՝ ընտրական օրէնսգրքի հերթական «յուսադրող» նախագծով,

2. իսկ ժողովուրդը տառապում է օրէցօր աճող գներից եւայլն:

ՀՀԿ ապօրինութիւնների սանձահարման համար, հրատապ անհրաժեշտութիւն է դարձել միջոցներ ձեռնարկել, որ միջազգային կառոյցները՝

1. պահանջեն Ս. Սարգսեանի հեռացումը ՀՀԿ ղեկավարի համատեղման պաշտօնից, որի օրինակն արդէն իրականացուել է Եւրոպայում,

2. ՀՀԿ ներկայ գործունէութեանը տան փորձագիտական գնահատական, որի արդիւնքում պետական այդ բարեգործական կազմակերպութիւնն իրաւունք չի ունենայ մասնակցել առաջիկայ ընտրութիւններին:

Այս նպատակով, սոյն յայտարարութիւնը ներկայացնում ենք ԵՄ, ԵԽ, ԵԱՀԿ հայաստանեան գրասենեակներին եւ այդ կառոյցների անդամ-երկրների դեսպանատներին, իսկ Դեկտեմբեր ամսին «Ընդդէմ ՀՀԿ ապօրինութիւնների» համահայկական կազմակերպութեան շրջանակներում կը կազմակերպուի համացանցային քննարկում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՌԼԱՄԵՆՏԱՐԻԶՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆ /ՀՊԱԿ/ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ Ռ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

ծուները հասան յաջողութիւններու: Կառավարիչի պաշտօնին համար մղուող ընտրապայքարին մէջ յաղթական դուրս եկաւ նախկին կառավարիչ Ճէրի Պրաուն, որ պարտութեան մատնեց Հանրապետական Մէկ Ուիթմընին: Դեմոկրատ Պարպարա Պոքսըր յաջողեցաւ պահել Ծերակոյտի իր աթոռը, յաղթելով Հանրապետական Քարլի Ֆիորինային:

Վերընտրուեցան նաեւ Հայահոծ քաղաքները ներկայացնող գոնկրէսական Ատէմ Շիֆ եւ Նահանգային Խորհրդարանի անդամ Մայք Կաթօ:

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՑԱԾ ԵՆ ՍՈՉԻՈՒՄ ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ՏԵՂԱԴՐԵԼՈՒ ՓԱՍՏԻՑ

Սոչիի Լազարեւեան շրջանում Արեւմտեան Հայաստանի ազգային ազատագրական շարժման մասնակից, Զօրավար Անդրանիկ Օզանեանի յուշարձանի տեղադրումը խիստ արձագանք է գտել թուրքական մամուլում:

Թուրքիայում անհանգստացած են, որ իրենց բարեկամ Ռուսաստանում տեղադրւում է Առաջին Համաշխարհայինի տարիներին թուրքերի գլխին մեծ փորձանքներ բերած հայազգի զօրավարի արձանը:

Թուրքական գրեթէ բոլոր լրատուամիջոցներում տեղադրուած հրապարակումների մէջ Զօրավար Անդրանիկը մեղադրւում է թուրքերի ճնշումներին չենթարկուելու եւ որպէս պատասխան հազարաւոր թուրքերի կոտորելու մէջ:

Նշենք, որ Ռուսաստանի հայերի «Երկրամաս» թերթը տեղեկացրել է, որ Զօրավար Անդրանիկ Օզանեանի արձանը տեղադրուելու է Սոչիի Լազարեւեան շրջանում:

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆԵՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

Հայաստանի առաջին նախագահը վստահեցուցած է, որ անհրաժեշտութեան պահուն համակիրներու բանակը կու գայ եւ շատ աւելի մեծ կը դառնայ, քան 2008 թուականին:

Յիշեցնենք, որ օրեր առաջ Լ. Տէր-Պետրոսեան վստահութիւն յայտնած էր, որ մօտ ապագային ազատ կ՚արձակուին բանտերու մէջ գտնուող մէկ տասնեակէ աւելի ընդդիմադիր գործիչները, եւ որ Եւրախորհուրդը պիտի ուժեղացնէ ճնշումը Հայաստանի իշխանութիւններուն վրայ: Այդ յայտարարութենէն մի քանի օր ետք, բանտէն ազատ արձակուեցաւ ՀՀՇ կուսակցութեան Լոռիի կառոյցի ղեկավար Աշոտ Մանուկեան:

Այս առթիւ շնորհաւորելով Աշոտ Մանուկեանին ու անոր ընտանիքին, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը կրկին յայտարարած է, որ իրենց գաղափարակիցներու ազատ արձակումը կը կը շարունակուի:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԵՆ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ

Շարունակուած էջ 1-էն

Գէորգեան Ասլան Աբաշիձէի իշխանութեան տարիներուն Աճարիայի հայ համայնքի ղեկավարը եղած է:

«Ճորճիըն Թայմզ» թերթը իր կարգին կը տեղեկացնէ որ, Շիկոյեան եւ Գէորգեան կը մեղադրուին Ռուսաստանի մէկ քաղաքացիէն գումար ստանալու մէջ: «Ենթադրաբար, այդ ռուսաստանցին հետախուզութեան աշխատակից եղած է», - կը յայտնէ թերթը:

Վրացական աղբիւրները նաեւ կը տեղեկացնեն, որ ըստ հետաքննող մարմիններուն, ձերբակալուածներուն յանձնարարուած էր տեղեկութիւններ հաւաքել Վրաստանի ներքին գործերու եւ պաշտպանութեան նախարարութիւններու կողմէ կատարուող գնումներու, ինչպէս նաեւ ուժային կառոյցներու աշխատակիցներու անձնական տուեալներու մասին: Վրաց իրաւապահները խոստացած են գործի մանրամասնութիւնները հրապարակել Նոյեմբեր 5-ին:

Հայկական որոշ աղբիւրներ կը յայտնեն, որ երկու հայերը անդամ են «Ջաւախք» ժողովրդական շարժման, սակայն Շարժումի նախագահ Նորիկ Կարապետեան, «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտնած է թէ, Արմէն Գէորգեան եւ Ռուբէն Շիկոյեան իր ղեկավարած կազմակերպութեան անդամներ չեն:

Ռուսական կողմը առայժմ լռութիւն կը պահէ կատարուածի մասին: Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերգէյ Լաւրովը յայտարարած է թէ, քանի որ ձերբակալուածները Վրաստանի քաղաքացիներ են, ապա աւելի տրամաբանական է դիմել պաշտօնական Թբիլիսիին՝ պարզաբանումներ ստանալու համար:

ԼՈՒՐԵՐ

ՀԸԶՊԱԼԼԱ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ԳՐԱՒԵԼՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆԸ

«Ալ Շարք Ալ Աուսաթ» թերթին համաձայն շիիները՝ համագործակցութեամբ այլ տարրերու, պատրաստ են գրաւելու Լիբանանը: Անոնք այս նախապատրաստութիւն կը տեսնեն հակազդելու համար Ռաֆիք Հարիրիի սպանութեան հարցով միջազգային դատական ատեանի դատավճիռի հրապարակումին: Այս առթիւ Հըզպալլա կուսակցութեան բանբեր մը իր գայրոյթը յայտնած է միջազգային ատեանին, լիբանանցի կարգ մը կանանց վրայ կատարած հարցաքննութեանց համար, զանոնք նկատելով անտեղի:

Նշենք նաեւ որ Լիբանանի նախարարաց խորհուրդը յետաձգեց Հարիրիի հարցով «կեղծ վկայութիւններ» կատարողներու հարցի քննարկումը:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԶՕՐԱՎԻԳ ԿԸ ԿԱՆԳՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Լոնտոն. Բրիտանիոյ վարչապետ Տավիտ Գամերօն պաշտօնական յայտարարութիւն մը կատարելով յայտնեց թէ իր երկիրը զօրավիգ կը կանգնի Լիբանանի կառավարութեան: Արդարեւ, ան այս յայտարարութիւնը կատարեց Լիբանանի վարչապետ Սաատ էլ Հարիրիին վերջերս Լոնտոն կատարած երկօրեայ այցելութեան աւարտին:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵՆ ԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ ԶԱԶՐԵԼԻ ԱՐԱՐՔ ՄԸ

Անցեալ Շաբաթ Պաղտատի արուարձաններէն մէկուն մէջ գտնուող «Սաիտաթ Ալ Նաժաթ» եկեղեցիին վրայ ահաբեկչական ահաւոր յարձակում մը տեղի ունեցաւ: Այս արարքին զոհ գացին տասնեակ մը անմեղներ, որոնք եկած էին ներկայ գտնուելու կիրակնօրեայ պատարագին: Այս առթիւն Լիբանանի մարօնիթ համայնքի ղեկավարները խստօրէն դատապարտեցին արարքը:

ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ԼՐՏԵՍՆԵՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ

Լիբանանի զինուորական դատարանը երեք լիբանանահպատակներուն դէմ մահավճիռ արձակեց: Անոնք ի բացակայութեան մահուան դատապարտուեցան եւ ամբաստանուած են Իսրայէլի ի նպաստ լրտեսութիւն կատարած ըլլալու յանցանքով: Ամբաստանեալները երկրէն դուրս փախած են: Անոնցմէ Ժաուտաթ էլ Հաքիմ Իսրայէլի ի նպաստ կը գործէր 1999էն ի վեր: Ենթակաները կրնան վերաքննութիւն պահանջել գերագոյն ատեանի մօտ:

«ԱՊԷ, ՊԷՏՔ Ա՞ ԽԱՌՆՈՒԵ՞ՆՔ»

Շարունակուած էջ 2-էն

րով արդէն իսկ Թոշակ ստացողների համար այնպիսի պայմաններ ստեղծել, որ Թոշակի պատրաստուողները Թոշակ բառից անգամ վախենային: Տես, թէ Հայաստանում ինչ է կատարւում: Որ խաւն էլ վերցնես, ուսուցիչ լինի, ինժեներ, շինարար, գրադարանավար, լրագրող, նախարար, պատգամաւոր կամ հարկային տեսուչ, Թոշակի անուն չի ուզում լսել: Նրանց ասա, որ Թոշակի տարիքը ոչ թէ 62-ն է, այլ 82-ը: Կը բողոքե՞ն: Զեն բողոքի, ուրախութիւնից կը Թռվռան: Իսկ Ֆրանսիայում բողոքում են: Ինչո՞ւ: Թոշակառուներին շատ էք երեւ տուել: Վատ էք աշխատում տեղական բազայի վրայ, շատ վատ, կ'ասէր մեր թերթերից մէկի հանճարեղ խմբագիրը, ով պատրաստւում էր դրական յօդուած գրել ՀՀ այն ժամանակուայ շրջաններից մէկի՝ Իջեւանի կրթութեան ոլորտի ղեկավարների մասին, բայց պատահաբար իմացել էր, որ ճոխ սեղանը սպասարկող ուսուցչուհիները, բացառութեամբ մէկ-երկուսի, շարունակում են կոյս մնալ:

Եթէ, այնուամենայնիւ, խռովութիւնները դադարեցնելու համար, եւրոպական երկրներից որեւէ մէկում, իսկ մեզ ամենասրտամօտը Ֆրանսիան է, ցանկութիւն առաջացաւ օգտուել ՀՀ իշխանութիւնների անշահախնդիր այս օգնութիւնից, ապա խնդրում ենք նախապէս առաջին պատրաստութեան բերել Եւրամիութեան բոլոր առողջապահական հիմնարկներն ու առաջին օգնութեան ծառայութիւնները: Ինչքան չլինի՝ կառավարման փորձը հայկական է, իսկ ձեր ժողովուրդը՝ եւրոմիութենական: Մի բան չպատահի՞:

Յ.Գ. Հա, քիչ մնաց մոռանայի: Պարոն Սարկոզի, ձեզ Մարսէլից Փարիզ ճոպանուղի պէտք չէ՞: Հարց չկայ, կը կառուցենք: Դա նոյնպէս ժողովրդի վրայ դրական (հնազանդեցնող) ազդեցութիւն է թողնում:

«7 ՕՐ»

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՉԻ ԿԱՐՈՂ

Շարունակուած էջ 3-էն

Մենք շատ կարեւոր նշանակութիւն ենք տալիս նրան, թէ ինչ գործընթացներ են գնում Իրանում: Մենք մտավախութիւն ունենք, որ այդ նաւակը չի կարելի ճօճել, քանի որ Իրանում իշխանութեան ղեկին գտնուող վարչակազմը ապահովում է իր երկրի կայունութիւնը. Մի երկրում, որտեղ ազգային կազմն ունի իր առանձնայատկութիւնները»,- ընդգծել է ՀՀ վարչապետը:

Նա նշել է, որ եթէ Իրանում իշխանութեան լինի ոչ թէ այս վարչակազմը, այլ մէկ ուրիշը, ապա «մենք կ'ունենանք լուրջ բացասական գործընթացներ տարածաշրջանում, որոնք կ'ազդեն ողջ աշխարհի իրավիճակի վրայ»:

ԿՈՉ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱԱԼԻՔԻ, Ա1+Ի ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Վերջերս մամուլում «Ժողովրդական Հեռուստատեսութիւն» հիմնադրամի մամլոյ դիւանը յայտարարութիւն էր տարածել այն մասին, որ Հոկտեմբերի 28-ին բացուելու է թիւ 11 լրատուական ուղղուածութեան հեռուստաալիքի համար ներկայացուած մրցութային փաթեթները: Հենց այս մրցոյթին է մասնակցում «Ա1+» հեռուստաընկերութիւնը, որն իր փաթեթին կից պատրաստւում է ներկայացնել նաեւ հանրութեան քուէները: «Ժողովրդական Հեռուստատեսութիւն» հիմնադրամը նախաձեռնել էր քուէարկութիւնը՝ խորհրդանշական նուիրատուութեան տեսքով: Հիմնադրամը յայտարարել էր, որ կարեւորը ոչ թէ գումարն է, այլ մեր մասնակցութիւնը, որը ըստ էութեան լինելու է մեր քուէն Ժողովրդական ալիքի՝ մեր հեռուստա-ընկերութեան համար:

Այն որ «Ա1+»-ը միակ հեռուստաալիքն է, որ ծառայում է Հայ հանրութեանը, Հայաստանի պետականութեան կայացմանը, մեր երկրում ժամանակակից աշխարհի արժեհամակարգի ձեւաւորմանն ու հաստատմանը, քաղաքացիական հասարակութեան կայացմանը ապացուցուած է մեր երիտասարդ անկախ պետութեան քսանամեայ պատմութեան ընթացքում: «Ա1+» անկախ հեռուստաընկերութիւնը յայտ է ներկայացրել վերստին եթեր վերադառնալու՝ հակառակ 2002թ Ապրիլի 2-ից մինչ օրս 12 անգամ ՀՌԱՀ-ի (Քաղաքական իշխանութիւնների կամակատարի) կողմից մերժուած լինելու փաստի: «Ա1+»-ն մասնակցում է լրատուական-վերլուծական ուղղուածութեան հեռուստաալիքի արտօնագրի մրցոյթին՝ որպէս ծանրակշիռ փաստարկ ունենալով շուրջ 20 տարուայ աշխատանքային փորձը, վարկանիշը, եւրադատարանի վճիռը, ինչպէս նաեւ հանրութեան աջակցութիւնը:

Մենք միանշանակօրէն միանում ենք հիմնադրամի նախաձեռնութեանը եւ կոչով դիմում Հայ համայնքին, ինչպես որ հիմնադրամն է առաջարկում, թէկուզ եւ մէկ տոլարով քուէարկելու «Ա1+»-ի օգտին: Յիշեցնում ենք, որ գումարները (Ձեր քուէները) կարող էք փոխանցել՝

Intermediary Bank DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS
NEW YORK, USA
SWIFT: BKTRUS33
ABA: 021001033
Beneficiary Bank
CJSC ''AREXIMBANK- GAZPROMBANK GROUP''
Yerevan, Armenia
SWIFT: RKASAM22
Beneficiary Meltex LTD
01250350101

Նախաձեռնութեանը մասնակցելու խնդրում տեխնիկական օգնութիւն առաջանալու դէպքում կարող եք զանգահարել մեր ընկերութեանը (424) 264-9205 հեռախօսահամարով կամ գրել freearmenia2008@yahoo.com.

Հայ Քաղաքացիական Հասարակութիւն
Մարդու Իրաւունքների Պաշտպանութեան Ընկերակցութիւն

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91107
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ԱՆՑԵԱԼԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՆԵՐԿԱՆ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30, 1920: 90 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ ԱՅՍ ՕՐԸ ԿՈՐՑՐԻՆՔ ԿԱՐՍԸ

ԳԷՈՐԳ ԽԱԶՐՃԵԱՆ,
Պատմ. գիտ. թեկնածու

Խ.Ծ. Հանոյթով «Ազգ» էն փոխ յապաւումներով կ'արտատպենք Պատմական գիտութիւններու թեկնածու՝ Գէորգ Խազրճեանի մեծ շահեկանութիւն ներկայացնող, նաեւ՝ շրջահայեցութեամբ գրուած ներկայյօդուածը: Յարգելի յօդուածագիրը գիտականօրէն իր քննարկման առարկան կը դարձնէ Կարսի անկման եղերական պատճառները: Պատասխանատուութիւններու ճշդման բաժնով, շօշափելի տոկոս մը:

Խազրճեան յանցանքը անարդարօրէն կը բեռցնէ նաեւ հայ ժողովուրդի ուսերուն, առանց յականէ մերկացնելու գլխաւոր պատասխանատուները:

Յամենայնդէպս, պատմութիւնը ճշդած այդ:

Հպանցիկ նշենք նաեւ, որ չենք բաժներ իր համոզումները՝ ՀՀ բանակի հրամկազմի ապազգային նկարագրի, ինչպէս նաեւ Ա. Հանրապետութեան կործանման հիմնական պատճառներէն մէկը հայոց լեզուի նկատմամբ անարգական վերաբերմունքի ցուցաբերման մասին:

Կարսի անկումից ընդամէնը մէկ ամիս յետոյ ընկաւ նաեւ Հայաստանի առաջին հանրապետութիւնը: Եւ դա բնական էր. այդ մէկ ամսուայ ընթացքում թրքական զօրքն ու նրան ուղեկցող քիւրդ բաշիբոզուկները համարեա առանց լուրջ դիմադրութեան հանդիպելու գրաւել էին նաեւ Ալեքսանդրապոլը եւ հանրապետութեան հիւսիսարեւմտեան շրջանի մեծագոյն մասը: Այդ ամսուայ ընթացքում եւ մինչեւ դրանց պարպումը 1921 թ. գարնանը՝ նրանք այդ տարածքում թողեցին «այստեղից թուրքն է անցել» թեւաւոր խօսքին համահունչ անհամար հետքեր... Այդպէս է լինում, երբ դիմադրելու եւ ի հարկին զէնքը ձեռքին պատուով մեռնելու փոխարէն յանձնւում ես թշնամու, այն էլ՝ թուրքի նմանի ողորմածութեանը: Բաւարար է ասել, թէ գերութեան եւ սորկութեան մէջ բազմապատիկ աւելի հայեր (մեծ մասամբ՝ կենսունակ տարիքի տղամարդիկ) են մահացել, քան 1920 թ. աշնանային հայ-թրքական պատերազմի ողջ ընթացքում...

*Ինչո՞ւ ընկաւ Կարսը, եւ ո՞վ կամ ովքե՞ր են մեղաւոր համազգային այս մեծ **ԱՄՕԹԻ** եւ **ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ** համար, որի հետեւանքները կրում ենք առ այսօր:*

Բերդաքաղաքի անկումից յետոյ շատերն են տուել այս հարցումները եւ փորձել պատասխանել: Ամէն մէկը փորձել է մեղքը բարդել ուրիշ(ներ)ի վրայ, մասնաւորաբար՝ օտարների. ինչ պատճառ ասես, որ չի առաջադրուել՝ է՛լ միլլիական-բոլշեւիկեան զինակցութիւն-դաւադրութիւն, է՛լ հայազգի բոլշեւիկների խափանարարական աշխատանք յատկապէս ՀՀ բանակում, է՛լ դաշնակից պետութիւնների դաւաճանութիւն...ՀՀ որեւէ պատասխանատու ղեկավար ինքնաքննադատութեամբ չի խոստովանել իր մեղքը, առաւել եւս՝ ապաշխարել իր գործած ծանրագոյն եւ աններելի յանցանքի՝ հայրենիքի տարածքները թշնամուն անարգաբար թողնելու համար: Իսկ եթէ չկայ անկեղծ ապաշխարութիւն (այսինքն՝ մեղքի գիտակցում, զղջում եւ դա չկրկնելու վճռական կամք), յանցանքը մեծ հաւանականութիւն ունի կրկնուելու: Վերջին միտքը ինձ սարսափեցնում է, քանի որ մեր օրերում, մեր այս ընթացքով, նման վերջնական կործանումը ոչ միայն բացառուած չէ, այլեւ...

Կարսի անկման ականատեսների կամ այդ մասին անմիջական աղբիւրներից տեղեկացուածների (Արտաշէս Բաբալեան, Գարեգին Արք. Յովսէփեանց, Կարօ Սասունի, Սիմոն Վրացեան, Վահան Արծրունի, Եղիշէ Պահլաւունի, Արտաշէս Ալեքսանդրեան եւ այլք) բոլոր յուշագրութիւններում մեղքը վերոյիշեալների վրայ է բարդւում: Սեփական կոպիտ սխալների մասին ինչ-որ չափով գրում են մարտական գործողութիւնների մասնակից Հայ Գնդունին (Համբարձում Թոփչեան) եւ Կարսի նահանգապետ Ստեփան Ղորղանեանը (վերջինիս յուշագրութիւնը անտիպ է եւ պահպանւում է Հայաստանի Ազգային արխիւում):

Մեր համոզմամբ՝ Կարսի եւ դրան յաջորդած ՀՀ անկման համար առաջին մեղաւորը մենք ենք՝ հայ ժողովուրդը: Լիովին համաձայն ենք Գարեգին Նժդեհի գնահատականին. «Ընդունել ճշմարտութիւնը հանրապետական բանակի անյաջողութեանց մասին, պարզել Կարսի անկման իսկական պատճառները կը նշանակի պատասխանատուութեան բաժին ընդունել»: Նժդեհը յայտարարում է. «Կարսի ամօթը Հ. Հանրապետական կառավարութեանը չէ միայն, այլ ողջ հայ ժողովրդի: Զափւում են, բախւում են բանակները, բայց յաղթում կամ պարտւում են ազգերը, ցեղերը: Կարսի պատերի տակ պարտուողը հայ զինուորն ու զօրավարը չէին միայն, այլ բովանդակ հայութիւնը, հայ ժողովրդի՝ իր ամբողջութեան մէջ անմարտունակ, անարի, անմշակ հոգին: Ահա՛ ճշմարտութիւնը, հա՛յ երիտասարդ...» (Գ. Նժդեհ, «Հատընտիր», Երեւան, 2001, էջ 86): Նոյնը հաստատում է նաեւ Հայ Գնդունին. «Բանակները իրարու դէմ պատերազմելու ատեն հոգեկան ձիրքե՛րն են որ կը չափուին երկու կողմերուն կամ թշնամիներուն միջեւ, ամեն բանէ աւելի» (Հայ Գնդունի, «Կարսի անկումին պատճառները», «Մարտկոց» թերթ, Փարիզ, 1932 թ., 10 նոյեմբերի, էջ 2»:

Թէ՛ անձնական եւ թէ՛ հաւաքական կեանքում վերելքներին եւ անկումներին նախորդում են բարոյահոգեբանական դրական կամ բացասական երեւոյթները: Վերջինի ընդամէնը ածանցեալներն են յաջողութիւնները կամ ձախողութիւնները:

Իսկ ինչպիսի՞ն էր ՀՀ հասարակութեան ու հայկական բանակի բարոյահոգեբանական վիճակը 1920 թ. աշնանը: Թւում է, թէ ամէն ինչ ընթանում էր լաւ, գոնէ այդպէս էին իրենց համոզուած ցոյց տալիս հանրապետութեան ու նրա բանակի ղեկավարները. բոլշեւիկների մայիսեան խռովութիւնը ճնշուել էր, երկրի տնտեսութիւնը վերելք էր ապրում, կենսամակարդակը, թէկուզ դանդաղօրէն, բարելաււում էր, ունէինք լաւ հանդերձաւորուած, պարէնով, ռոճիկով ու զէնքով ապահովուած բանակ (ռազմական կարիքները խժռում էին պիւտճէի 85 տոկոսը), որ տարածաշրջանում ամենամարտունակն էր համարւում՝ նախորդ երկու տարիներին յաղթած լինելով թուրքերին, ատրպէյճանցիներին ու վրացիներին՝ այն էլ անհամեմատ աւելի ծանր կենսապայմաններում: Հենց այս գործօններն էլ բթացրել էին հայրենաբնակ հայութեան ու նրա քաղաքական եւ զինուորական ղեկավարութեան զգօնութիւնը. ժողովուրդը մոռացել էր, որ շրջապատուած է թշնամի կամ անբարեացակամ հարեւաններով, որ հարկաւոր է միշտ պատրաստ լինել պատերազմի՝ խաղաղ ու անվտանգ կեանքն ապահովելու համար: Շահան Շահնուրի ձեւակերպումով՝ «հայի լակոտը», վտանգն անցած համարելով, սկսել էր այլասերուել: Ամէնուր տիրում էին կաշառակերութիւնն ու հասարակական բարքերի անկումը, չափանիշները գլխիվայր էին շուռ եկել, պետական գանձը կողոպտողները հասարակական գիտակցութեան մէջ ոչ թէ բացասական կերպարներ էին ընկալւում, այլ՝ յաջողակներ, նոյնիսկ պետական այրերի զգալի տոկոսը եւ զինուորական բարձրաստիճան հրամանատարութեան ջախջախիչ մեծամասնութիւնը հանրապետութիւնը բացայայտօրէն համարում էին «թիւրիմացութիւն», «ժամանակաւոր մի երեւոյթ», ու երազում էին «էն սհաթը» որ ռուսը - կարմիր, սպիտակ թէ այլ գոյնի՝ կարեւոր չէ - նորից կը տնօրինէր իբր թէ անկախ հանրապետութեան ու նրա բնակչութեան ճակատագիրը:

Կարսի անկման հայկական ներքին պատճառները կարելի է դասակարգել հետեւեալ կէտերում.

Ա. Գաղափարական պատճառներ. - Դրանցից հիմնականներն են՝ ՀՀ բանակի հրամկազմի ապազգա-

Շար.ը էջ 18

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ 55-ԱՄԵԱԿ
ՓՐՈՖ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ
(1870-1921)

ՎԵՐ. ՊԱՐԳԵՒ Ն. ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ

Ծնած է Հաճըն, (Թուրքիա)՝ 22 Սեպտեմբերի, 1870ին: Այս քաղաքը տուած է հայ ժողովուրդին անհամեմատ թիւով մտաւորականներ, ազգային բարերարներ, ու յատկապէս հայ ազատագրութեան նուիրուած յեղափոխական գործիչներ: Հաճընցի պատմագրողներ կը հաղորդեն մեզի թէ Հաճնոյ ժողովուրդը նաեւ եղած է խիստ հաւատացեալ, ու եկեղեցասէր: Դժբախտաբար, կենսագիրներ չեն յիշած Հայկազեանին ծնողքին անունները. տեղեկութիւններ չունին նաեւ իր մանկութեան կեանքին շուրջ: Ուրեմն, պիտի հետեւինք նախ իր ուսումնական կեանքին:

Ա. Հայկազեանին Ուսումնական Կեանքն ու Պատրաստութիւնը

Հայկազեան իր նախնական կրթութիւնը կը ստանայ Հաճընի մէջ, որմէ ետք ան կը ղրկուի Այնթապի Կեդրոնական Թուրքիոյ Գոլէճը՝ ուրկէ շրջանաւարտ կ՚ըլլայ 1889ին: Հոս արդէն տիրացած էր հմուտ լեզուաբանի համբաւին: Կ՚ըսէին թէ ան Ուէպսթըրի բառարանը գոց գիտէր: Իր կրօնական հետաքրքրութիւնները կը մղեն զինք հետեւելու աստուածաբանական ճիւղին, եւ ուրեմն՝ Այնթապէն կ՚անցնի Մարաշ՝ ուր հաստատուած էր Աստուածաբանական Ճեմարանը: Հայկազեան շրջանաւարտ կ՚ըլլայ այս ճեմարանէն 1892ին, ապա իբրեւ ուսուցիչ՝ երկու տարի կը ծառայէ Տարսոնի Սէյնթ Փօլզ Գոլէճին մէջ: 1894ին կը մեկնի Միացեալ Նահանգներ, եւ մէկ տարի կ՚ուսանի Շիքակոյի Համալսարանը՝ հետեւելով Հնագիտութեան եւ Ասորագիտութեան: Ապա կը մեկնի Հարթֆըրտ, ուր կը շարունակէ իր աստուածաբանական ուսումը ու կը տիրանայ Պսակաւոր Աստուածաբանութեան (Bachelor of Divinity) տիտղոսին: Ուսումնատենչ իր հոգին կը մղէ զինք անցնելու Եէյլի (Yale) համալսարանը՝ 1896ին, ուր մրցումի մասնակցելով կը շահի երկու տարուան ուսման ֆէլոշիփ, եւ կը տիրանայ Դոկտոր Փիլիսոփայութեան (Ph. D. in Philosophy) տիտղոսին: Կ՚ըսուի թէ ան եղած է առաջին հայը՝ որ այս հաստատութենէն տիրացած է այդ վկայականին, ինչ որ այդ ժամանակաշրջանին հազուադէպ պարագայ մը նկատուած է հայոց մէջ: Հայկազեան, ապա ոստումով մը կ՚անցնի Թորոնթոյի Համալսարանը ուր կը սերտէ ի միջի այլոց՝ երաժշտութիւն: «Երկիր» չվերադարձած, ան «Հոգեւոր Հովիւ»ի ձեռնադրութիւն կը ստանայ Շիքակոյի մէջ՝ տեղւոյն Ժողովական Եկեղեցիներու Միութեան կողմէ:

Բ. Հայկազեանին Կրթական Ծառայութիւնները

1899ի ամառը Հայկազեան կը վերադառնայ Թուրքիա՝ ծառայելու իր ժողովուրդին: Ան հրաւէր կը ստանայ Վեր. Յարութիւն Ճենանեանէն՝ իբրեւ ուսուցիչ ծառայելու Գոնիայի Ճենանեան Գոլէճին (Apostolic Institute)ի մէջ զոր ինք՝ Վեր. Ճենանեան հիմնած էր: Փակագիծի մէջ յայտնենք թէ այս Հոգեւոր Հովիւը եղած էր նաեւ հիմնադիրը Տարսոնի Սէյնթ Փօլզ Գոլէճին: Հայկազեան երկու տարի կը պաշտօնավարէ Գոնիայի Գոլէճին մէջ իբրեւ ուսուցիչ, որմէ ետք ան կը հրաւիրուի ստանձնելու անոր տնօրէնի պաշտօնը: Այս հաստատութիւնը կը յաւելէ Փրոֆ. Արմենակ Հայկազեանի ղեկավարութիւնը 1900-1915 տարիներուն: Իր այս պաշտօնին առընթեր՝ ան կը լծուի գոլէճական մակարդակով նոր դասագիրքեր պատրաստելու աշխատանքին՝ ինչ որ կ՚արդիւնաւորուի Բնագիտութեան, Տրամաբանութեան, եւ Հոգեբանութեան յատուկ նոր գիրքերու հրատարակութիւնով: 1913ին, Հայկազեան արձակուրդ առնելով իր տիկնոջ Մաթիլտային հետ կու գայ Միացեալ Նահանգներ՝ իբրեւ Մերձաւոր Արեւելքի ներկայացուցիչ՝ մասնակցելու Օրեկոնի Փորթլէնտ քաղաքին մէջ կայացող քրիստոնէական միջազգային համագումարի մը: Շրջան մը մնալէ ետք Գոնիա վերադարձին արդէն ծայր տուած էր Համաշխարհային Ա. Պատերազմը: Շատ չանցած Հայկազեան կը ձերբակալուի ու կ՚աքսորուի Սուլթանիէ՝ ուր կը մնայ երկու ամիս: Այնպէս կը կարծուի որ Գոնիայի Թուրք մեծամեծները՝ որոնց յարգանքը կը վայելէր ան՝ բարեխօսեցին իշխանութեան մօտ իրեն համար, որով ան երկու ամիս ետք վերադարձաւ Գոնիա: Սակայն, խորապէս տրտմեցաւ ան երբ իմացաւ որ իր սիրելի գոլէճը գոցուած էր կառավարութեան հրամանով: Պէտք է ըսել որ այս գոլէճին մէջ շատ զօրաւոր էր ազգայնական հոգին, այնպէս որ Թուրքին աչքին այս գոլէճը զօմիթաճիներու (Յեղափոխականներ) որջ էր, ու զօմիթաճի արտադրող: Հայկազեան երեք տարի համբերութեամբ սպասեց պատերազմի վախճանին: Վերջապէս «ծագեց արշալոյսը», ուր հաստատուեցաւ զինադադարը: Ան վերաբացաւ դպրոցը: Սակայն, իր «գանկին մէջ փոթորիկ» մը ծայր տուած էր: Ամերիկա փոխադրուի՞լ, թէ ոչ Գոնիա մնալ: Ի վերջոյ որոշեց հոն մնալ ու շարունակել իր կրթական ծառայութիւնը իր սիրելի ժողովուրդին ու գոլէճին: Քեմալական իշխանութեան առաջին օրերուն կրնար օգտուիլ՝ տրուած ժամանակաւոր ազատութենէն, եւ իր ապագան կերտել օտար երկրի մէջ: Վերջապէս, միջին լուծումի դիմեց, ու ապահովութեան համար՝ փոխադրեց իր տիկինն ու զաւակները Պոլսի ճամբով Միացեալ Նահանգներ: Իբրեւ քաջ հովիւ եւ առաջնորդ ան չբաժնուեցաւ իր սաներէն, ու քաջալերեց զանոնք ամէն կերպով: Սակայն, պատահեցաւ անխուսափելին՝ երբ Քեմալին ոճրագործ թաթը ծանրացաւ նաեւ Փրոֆ. Հայկազեանին վրայ: Ան ձերբակալուեցաւ 22 Մայիս, 1920ին, ու դէպի Խարբերդ տարագրուեցաւ 31 Մայիսին: Խորապէս ցնցուած, ու հոգեպէս ընկճուած՝ Վեր. Փրոֆ. Արմենակ Հայկազեան իր երկնային հանգիստը մտաւ նոյն տարուան Յուլիսի 7ին:

Գ. Վեր. Փրոֆ. Արմենակ Հայկազեանի Անձնաւորութիւնը

Փրոֆ. Հայկազեանի բոլոր կենսագիրները անվերապահօրէն կը հիանան անոր անձնաւորութեան, մտքին ու հոգիին՝ թուելով անոր

Շար.ը էջ 19

ՎԱԶԳԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
ԽՈՍՏՈՒՄ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

1999Ի ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27ԻՆ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած Հայաստանի աւազանիի դէմ ոճիրի զոհերէն էր Վարչապետ Վազգէն Սարգսեան: Իր մահուան տարելիցին առթիւ ստորեւ կը տրուի հատուածներ իր ունեցած ելոյթներէն:

Եթէ ուզէի, կ՚ունենայի աւելի շատ հետեւորդներ, քան կողմնակիցներ: Բայց ուզում եմ ունենալ կողմնակիցներ, որոնք նուիրուած լինեն ոչ թէ ինձ, այլ այն գործին, որ ես անում եմ: Ես իմ գործին շատ եմ հաւատում:

***

Ոչ մի ծրագիր, որքան էլ այն փայլուն լինի, չի կարող իրականութիւն դառնալ, եթէ չկայ հաւատք, նպատակին հասնելու համախմբուածութիւն, եթէ մեզնից իւրաքանչիւրը չի մտածում որ այս երկրի ճակատագիրը կախուած է մի մարդուց, եւ այդ մարդը ինքն է եւ եթէ համոզուած չէ, որ մենք, միայն մենք ենք կառուցելու մեր տունը: Աւելի լաւ է մէկ մոմ վառել, քան յաւերժ բողոքել խաւարից:

***

Ես վախենում եմ մեր հասարակութեան այսօրուայ անտարբերութիւնից: Սթափուել է պէտք: Ես վախենում եմ բոլոր չվախեցողներից եւ արկածախնդիրներից:

***

Հայ ժողովուրդն աշխատող, ստեղծագործող ժողովուրդ է, երբեմն անհրաժեշտ է նրան ուղղակի չխանգարել: Բարութեան դաշտ է պէտք, փոխըմբռնումի դաշտ է պէտք, վստահութեան դաշտ է պէտք: Մեր ամենամեծ ցաւը անվստահութիւնն է, վստահութեան ճգնաժամը: Մենք կարողանալու ենք դա յաղթահարել եւ վերջապէս մեզ հետ, թէ առանց մեզ, դուք անպայման ոտքի էք կանգնելու:

***

Սիրում ենք դարերում մեղաւորներ փնտռել, հիմա յիշենք, ո՞վ է մեղաւոր... եկէք վերջապէս քաջութիւն ունենանք խոստովանելու, որ մեղաւոր ենք մենք բոլորս՝ մեր համընդհանուր անպատասխանատուութեամբ եւ անփութութեամբ: Ո՞ւր են մեր վերջին տարիների ձեռքբերումները՝ անկախ պետականութեան վերականգնում, պատերազմական յաղթանակներ, ժողովրդավարութեան սաղմնաւորում, միջազգային յարգանք ու ճանաչում...:

***

Եկել է կանգ առնելու եւ մի պահ յետադարձ հայեացք նետելու ժամանակը: Ո՞ւր ենք գնում: Ի՞նչ պետութիւն ենք ուզում ունենալ: Ումի՞ց ենք թազցնում: Ումի՞ց ենք գողանում: Ի հարկէ մեր սերունդներից ու ապագայից:

***

Կան վճռական պահեր ժողովուրդների եւ պետութեան կեանքում, երբ պիտի ի յայտ գան վճռական գաղափարներ եւ այդ գաղափարներն իրագործող մարդիկ՝ որոնք կը կարողանան ժողովուրդին իրենց ետեւից տանել: Հազուագիւտ բարեբախտութիւն է, երբ ժամանակը, ժողովուրդը եւ առաջնորդները գտնում են իրար:

***

Մենք մեր երկրի, մեր ժողովուրդի պատիւը ինչ-ինչ մարդկանց պատճառով չենք դնելու խաղաքարտի վրայ:

***

Լաւ հաւաքուած փոքրը յաճախ աւելի ուժեղ է եւ հզօր, քան վատ հաւաքուած մեծն ու շատը:

***

Հայ ժողովուրդը չի ապրում իր տառապանքին ու տաղանդին արժանի կեանքով, բայց խնդրում եմ ձեզ, չյուսահատուէք: Մեր ժողովուրդը իր տեսակով եւ մշակոյթով ընկալունակ է եւ ուժեղ: Պէտք է նրա ուղղորդել, առաջնորդել, դաստիարակել: Յապաղելու իրաւունք չունենք: Շտապենք քանի դեռ ուշ չէ, քանի դեռ ժողովուրդը այնուամենայնիւ հաւատում է մեզ:

***

Ես դեռ համոզուած չեմ թէ վերջն ինչ է լինելու: Ես Աստուած չեմ, ես զինուոր եմ, ես հայ եմ... դրա համար էլ ասում եմ որ ամէն մարդ ինքն իր առաջ պիտի պատասխան տայ՝ թէ ով է ինքը:

***

Վերջապէս ժողովուրդը պիտի տեսնի իր զոհողութիւնների արժէքը եւ նա պիտի տեսնի թունելի վերջում շողարձակող լոյսը:

Համադրեց Լ.Մ.

Հրապարակի վրայ է

«Ցուշերու Բագին»

հեղինակ՝
Արմէն Ղարիպ
(տպ. Պէյրութ 2009)
Գինը՝ $20

Ստանալու համար դիմել
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
1060 N Allen Ave
Pasadena, CA 91104
626-797-7680

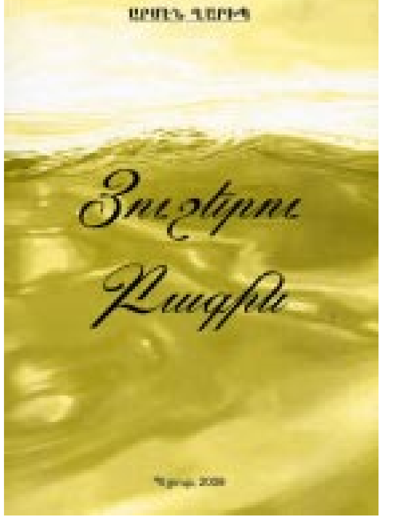

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՁԵՌԱԳՐԻ ՄԸ ՆՄԱՆԱՏԻՊԸ (FACSIMILE) ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԷ

Մխիթարեան Միաբանութիւնը 2011 թուականին կը տօնէ իր Վիեննա հաստատուելու 200-ամեակը:

Այդ առիթով Վիեննայի մէջ Մայիսին եւ Երեւանի մէջ Հոկտեմբերին տեղի պիտի ունենան զանազան հանդիսութիւններ՝ Ս. պատարագ, գիտաժողով, ցուցահանդէս, եւն., երկու քաղաքներուն մէջ ալ լոյս պիտի տեսնեն դրոշմաթուղթեր եւ յուշամետալներ:

Նոյն առիթով Միաբանութիւնս ծրագրած է լոյս ընծայել նաեւ իր թանկագին ձեռագիրներէն մէկուն՝ թիւ 543-ի նմանատիպը (facsimile):

Ձեռագիրը կիլիկեան մանրանկարչութեան գլուխ-գործոցներէն է, գրուած Խրիմ, Ս. Անտոն վանքին մէջ, 1432-ին, եւ կը բովանդակէ Ներսէս Շնորհալիի քանի մը գրութիւնները՝ գլխաւորութեամբ «Յիսուս Որդի» ողբերգութեան:

Ձեռագիրը ունի «11 ամբողջական էջով մանրանկարներ, 11 բնագրին մէջ զետեղուած մանրանկարներ, 24 լուսանցքի վրայ մանրանկարներ, 3 խորան, 3 կիսախորան, եւ կենդանակերպ եւ բուսական զարդեր ու զարդագրեր: Իբր ամբողջական պատկեր դիտուած՝ ձեռագիրը կը ներկայանայ որպէս շքեղ մատենիկ մը՝ նուրբ եւ քնքուշ գեղեցկութեամբ» (Հ. եւ Հ. Բուշհաուզէն):

Աւելի մանրամասնութիւններ, մանրանկարչութենէն պատկերներ եւ նմանատիպը գնելու պայմանները կարելի է տեսնել համացանցի մէջ՝ www.faksimileworld.com, հայերէն, գերմաներէն, անգլերէն, ֆրանսերէն եւ ռուսերէն լեզուներով:

Նմանատիպի համար կանխիկ վճարողները կը ստանան նաեւ բացառիկ գին: Այդ բացառիկ գինի համար նախապէս որոշուած ժամանակը երկարաձգուած է մինչեւ տարեվերջ:

Հայ արուեստի եւ գրքի սիրահարներուն համար սոյն նմանատիպը պիտի ըլլայ իսկապէս մնայուն վայելք, կամ մասնաւոր բարեկամի մը տալու համար՝ մեծարժէք նուէր:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

T: (626) 797-7680
F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ԱԶԳԱՆՈՒԻՐՈՒՄ

Ընդարձակ անունն է «ՀԲԸՄ Երուանդ Պապայեան Մանկավարժական Հիմնարկ», որուն աշխատանքային ծիրին մէջ ներառուած են շուրջ տասը ազգօգուտ ծրագիրներ, ինչպէս «Հայերէնի Ուսուցում եւ Ուղեցոյց Հիմնուած Քալիֆորնիոյ Սահմանած Չափանիշներու Վրայ», «Հայերէնի Ուսուցիչներու Վերապատրաստում», «Մասնագիտական Խորացում» եւ այլն: Ծրագրին մէջ իր ուրոյն տեղն ու կարեւորութիւնը ունի «Ազգանուիրում»ը, որ այս տարի կը բոլորէ իր երրորդ տարին եւ որուն նպատակն է կերտել ազգային ինքնութեան նկարագիրը մեր դպրոցական տարիքի պարման-պարմանուհիներուն մէջ:

«Ազգանուիրում»ին կը մասնակցին 30-40 երկսեռ աշակերտներ, որոնք, պարապ ժամերուն, կը մասնակցին յատուկ դասընթացքներու եւ կամ գործօն դերեր ունին մեր համայնքներէն ներս:

Կիրակի, Հոկտեմբեր 24ին, Արեւմտեան Թեմի Նորակառոյց Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ շուրջ 30 աշակերտներ-աշակերտուհիներու պարգեւատրման արարողութիւնը՝ յետ սուրբ եւ անմահ Պատարագի, որուն ընթացքին Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան իր գնահատանքի խօսքը ուղղեց սաներուն, ապա օրուան պատարագիչ Տ. Տաճատ Վրդ. Եարտըմեան իր քարոզին մէջ օրհնեց ծրագրի հեղինակներն ու պարման-պարմանուհիները: Հաղորդութեան հոգեպարար արարողութենէն սաներ, անոնց ուսուցիչները, դաստիարակներն ու հիմնադիրները, ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկ. Երուանդ եւ Ռոզին Պապայեաններ մասնակցեցան 2010ի մասնակիցներու եւ 2011ի թեկնածուներու պարգեւատրման արարողութեան:

Սիլվա Գարայեան, որ յատուկ կերպով ընդգծեց հիմնարկի ունեցած հաւատքը եւ վստահութիւնը պարգեւատրուող երկսեռ նոր սերունդին հանդէպ, որ պիտի գայ շարունակելու տարեց սերունդէն երէց կամ միջին սերունդի ունեցած ազգանուէր աշխատանքը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ Հիմնարկի բարգաւաճման համար

Շար.ը էջ 18

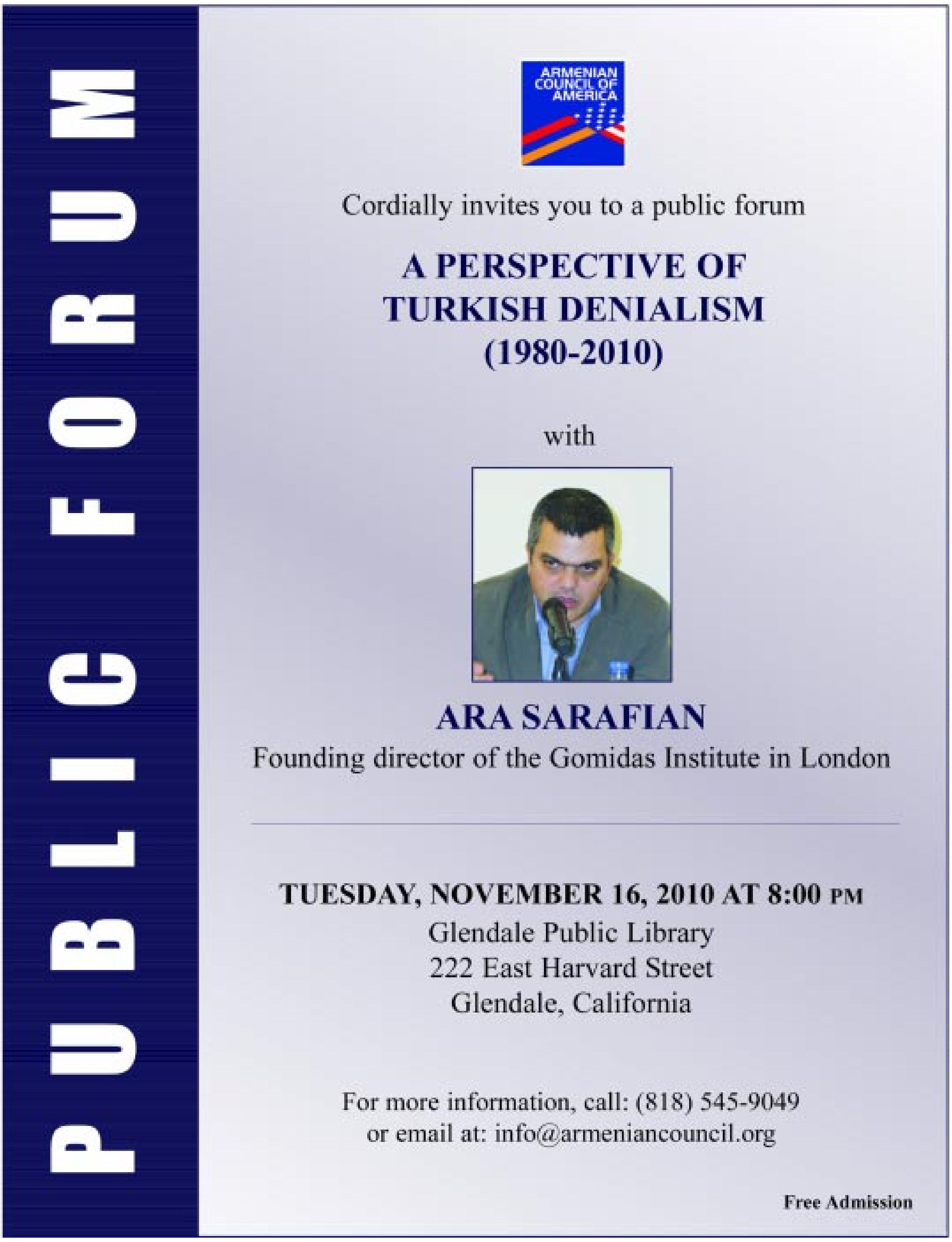

Massis Weekly

Volume 30, No. 40 Saturday, NOVEMBER 06, 2010

Republicans Take Control of the House Majority of Armenian Caucus Members Win Their Elections

WASHINGTON, DC -- In an historic election night, which brought about a dramatic shift in power to Congress House Republicans picked up more than 60 seats to capture a majority ending a four-year span of Democrats' control of the U.S. House of Representatives, in which Nancy Pelosi served as the first female speaker in history.

The GOP picked up at least six seats in the Senate in races reflecting both the peril and the potential of a tea party movement that emerged during the campaign. Tea party favorites were elected to Senate seats in Florida, Kentucky and Utah, but they lost in Nevada, Delaware and Colorado, at a time when Republican victories in all three would have created a 50-50 tie.

Overall the results were satisfactory for Armenia-Americans as members of the Armenian Caucus and supporters of the House and Senate Armenian Genocide resolutions, H. Res. 252 and S. Res. 316, respectively, faired well after the announcement of the dramatic results of Tuesday's midterm elections.

An overwhelming majority (over 95 percent) of the members of the Congressional Caucus on Armenian Issues won their election, including Caucus Co-Chairs Frank Pallone, Jr. (D-NJ) and Mark Kirk (R-IL). Rep. Kirk, a leading sponsor of the Armenian Genocide resolution, won his election bid to the United States Senate in Illinois, filling the seat once held by President Barack Obama. Rep. Pallone meanwhile fought back a challenge from a Tea Party candidate, who had criticized the Obama Administration for not honoring its promise to squarely acknowledge the Armenian Genocide.

Leaders of "Powerful Turkey" Party Deported from Armenia

YEREVAN -- Two Turkish minority party leaders were asked to leave Armenia on Friday after being questioned by the country's security services over their border crossing claims.

Tuna Beklevic, the leader of the Turkish Güçlü Türkiye (Powerful Turkey) party, and his deputy Baybars Orsek were asked by Armenia's National Security Service (NSS) to clarify their statements shortly after they claimed at a press conference in Yerevan that they and several other Turkish politicians crossed the border into Armenia on October 10 in protest against the border's remaining closed one year after the signing of Turkish-Armenian protocols.

They, in fact, repeated their earlier claim reported by Turkish media on October 11. The story was later picked by Armenian media as well. The Russian border troops that guard the Armenian-Turkish border then denied the Turkish media reports and said no violations of the border had occurred during the period in question.

"We crossed via a place located about 150 meters to the north of a bridge near the ruins of Ani where the river narrows and becomes shallow. There were candy papers on both sides of the river, which means that the path has been in use," Beklevic told journalists in Yerevan. Both men were visiting Armenia legally this time around.

Continued on page 2

U.S. Embassy Clarifies Biden YouTube Comment

YEREVAN -- The U.S. Embassy in Armenia has disseminated a statement clarifying a recent YouTube video in which Vice President Joe Biden alleges that the Armenian president asked Washington not to "force" the issue of Armenian genocide while Turkish-Armenian negotiations were in progress.

The video, posted on YouTube on October 26 and picked up by Armenian media shows Biden speaking to an Armenian-American community activist, who asks the U.S. official for a message from the administration of President Barack Obama on his campaign pledge to recognize the mass killing of Armenians in the Ottoman Empire from 1915-19 as genocide. Biden responds: "…Tell [the Armenian-American community] that it was the Armenian president that called me and said, 'Look, do not force this issue now, while we're in negotiations [with Turkey on reconciliation]."

In its statement issued late on Friday, the U.S. Embassy said Armenian President Serzh Sarkisian "did not raise the issue of the content of President Obama's statement for Armenian Remembrance Day or seek a delay in consideration of House Resolution 252 [calling for the affirmation of the Armenian genocide]."

"Instead, the discussions between Vice President Biden and President Sarkisian that were recently referenced by the Vice President were about the need to take immediate steps to improve Armenian-Turkish relations. The two leaders agreed that there should be no preconditions to normalizing relations between Armenia and Turkey."

The U.S. Embassy in Armenia said Biden and Sarkisian spoke twice in April 2009.

"In these calls, the Vice President told President Sarkisian the United States believes that the normalization of relations with Turkey and the opening of borders would provide a path to a better future for Armenia and expressed the support of the United States for his leadership.

Armenia Removed from Turkey's Threat List

Turkish National Security Council excluded Armenia, Syria, Iran, Georgia and Russian from the main external threats to its national security document. The document underwent significant changes, claiming Israel is now a major threat to the country. The two countries have been close allies for decades, however, the relations between the two states have recently deteriorated.

A recent public opinion poll conducted by the Ankara-based International Strategic Research Organization has revealed that the Turks have listed the United States, Israel, France, Armenia, Greece and Russia as among countries which they think are posing great security threat to their country.

The surveyed Turks see no threat from Bulgaria and Georgia, two of their seven neighboring countries.

The fact that Armenia is not listed among external threats on Turkey's national security agenda does not at all mean that Turkey has radically changed its attitude to Armenia, expert in Turkic studies Vahram Ter-Matevosyan told NEWS.am.

"It should be noted that the political document on national security is considered a document containing state secrets, and alluding to this in a press release suggests a reconsideration of Turkey's policy," the expert said. Nonetheless, it does not mean any radical change in Turkey's policy toward Armenia.

Continued on page 2

Armenian Parliament Postpones Vote on Karabakh Recognition Until December

The Zharangutyun (Heritage) Party faction in parliament has decided to postpone the vote on its drafted legislation bill formally obliging Yerevan to recognize the independence of Nagorno-Karabakh republic until December following the announcement from the parliament's political majority on Thursday that it would opt out of the procedure.

Stepan Safarian, the leader of Zharangutyun's parliamentary faction, stated during press briefings in parliament on Friday that the move did not amount to a 'retreat', but was rather 'a compromise in the name of the idea.'

"A compromise was reached for the sake of the cause and the idea and no political group suffered from it, because a solution was found that satisfied the interests of all," said Safarian.

Armenia's ruling Republican Party (HHK) and its junior coalition partners, Prosperous Armenia and Orinats Yerkir (Rule-of-Law Country) issued a joint statement on October 29 in which they said that "while supporting the efforts and initiatives aimed at achieving the Nagorno-Karabakh Republic's international recognition, we are convinced that Nagorno-Karabakh's unilateral recognition by the Republic of Armenia at this moment does not proceed from the constructive position assumed by Arme-

Continued on page 4

Armenian Army Hit By Another Abuse Scandal

YEREVAN -- An Armenian army soldier has been hospitalized after being allegedly beaten up by one of his commanders, who had already been charged with mistreating another conscript, it emerged on Wednesday.

The case is a further embarrassment for the Armenian military, which has come under public scrutiny in recent months over a series of non-combat deaths and other grave incidents within its ranks.

The soldier, Erik Grigorian, was taken to a military hospital in Yerevan late last week with a broken nose and other serious injuries. He refused to comment on their causes when approached by RFE/RL's Armenian service on Wednesday.

According to Grigorian's father Gagik, the 18-year-old conscript was beaten up by Lieutenant-Colonel Armen Bareghamian, the deputy commander of his army unit stationed near Yerevan. "He allegedly failed to report for duty in the morning and was beaten for that reason. In fact, he got smashed," Grigorian told RFE/RL.

The father claimed that the beating took place in the presence of other servicemen and lasted for more than an hour. "Erik's fellow soldiers say they were to scared too stop the beating," he said.

The Armenian Defense Ministry's Investigative Service said it launched on Monday a criminal investigation into the incident under articles of the Criminal Code dealing with abuse of power by military personnel. An official there said Bareghamian has not been formally charged yet and is continuing to perform his duties.

The official also revealed that the officer will soon go on trial on charges of beating up another soldier that carry between two and five years' imprisonment. The incident occurred this summer, he said.

Speaking to RFE/RL, Defense Ministry spokesman Davit Karapetian said Bareghamian has not been sacked or suspended so far because of "the presumption of innocence." He said the officer will be fired if convicted or even placed under pre-trial arrest.

The embarrassing case comes as the ministry and the army command are at pains to assure the public that they are doing their best to eradicate chronic hazing and other abuses. Defense Minister Seyran Ohanian repeated these assurances on Tuesday at a meeting with relatives of two servicemen who were recently found dead in still unclear circumstances.

Two officers and nine soldiers are currently under arrest pending trial in connection with these deaths. Another officer was arrested last month following the emergence of an Internet video that showed him physically abusing two soldiers.

Two Armenians Detained in Georgia on Charges of Espionage

TBILISI -- The details of the recent scandal related to the discovery of an alleged pro-Russian spy network which worked in Georgia are not known to Moscow, according to Russian Foreign Minister Sergey Lavrov.

"To the best of our understanding, there are Georgian citizens involved in the affair. That's all we know," Interfax news agency quoted Russia's top diplomat as saying.

Earlier Reuters news agency reported that Georgian police had detained 20 people suspected of spying for Russia. The Georgian Interior Ministry declined to confirm or deny the report.

"We refrain from comments right now. An official announcement will be made at a press conference on November 5," Interior Ministry spokesman Shota Utiashvili said.

The detainees were reported to be Georgian citizens who were alleged to have formed a spy network and passed secret information to Russia, the sources told Reuters on condition of anonymity.

According to Gruzia Online, 2 entrepreneurs - owners of sea companies since Aslan Abashidze's times - were arrested in Batumi on charges of espionage. Both are reported to be Armenian nationals. One of them is now in hospital as he suffers from diabetes.

It is not known whether the two Armenians are among the 20 detainees having reportedly spied for Russia.

Armenia Removed from Turkey's Threat List

Continued from page 1

Turkey is making use of this factor to justify the foreign policy Ahmet Davutoglu, the architect of Turkey's foreign policy, has been pursuing over the recent years. "The foreign policy of Recep Erdogan an Ahmet Davutoglu enjoys great popularity both in and outside Turkey. Therefore, if Armenia, or any other country neighboring on Turkey had been listed among such countries, it might have overshadowed Davutoglu's achievements in the pre-election year," the expert said. "It should also be noted that in contrast to the previous documents, the military was the least involved in drafting the new one. On the other hand, the Government and other civilian institutions seriously contributed to it. The wordings have to do with political planning and domestic security," Ter-Matevosyan said.

He also pointed out that this political document will be in effect until 2015. So abstaining from biased and strong wordings on neighbors during the next years will allow Turkey to launch new initiatives. "Moreover, we cannot rule out the possibility of Turkey using levers for the countries not listed among the threats to make reciprocal steps to withdraw non-constructive wordings on Turkey from their own political documents. For example, in 2007 Turkey expressed such a wish for Armenia to 'soften' the wordings on Turkey in its military doctrine." Ter-Matevosyan said.

Public Forum with Ara Sarafian "A Perspective of Turkish Denialism (1980-2010)"

GLENDALE, CA — The Turkish authorities launched a new strategy to deny the Armenian Genocide in the 1980s. The strategy appeared in a piecemeal fashion which faltered many times. However, its failures were not exploited by its opponents and the strategy is still in place today.

To address this topic, the Armenian Council of America (ACA) has invited historian Ara Sarafian to be the speaker at its public forum entitled "A Perspective of Turkish Denialism (1980-2010)". The event will be held on Tuesday, November 16, at 8:00 p.m., at the Glendale Public Library located at 222 East Harvard Street , Glendale , California .

Sarafian will be analyzing his subject in four sections:

(a) Present a chronology of the new Turkish denial of the Armenian Genocide (1980-2010)

(b) Identify the main arguments at the core of the Turkish position

(c) Discuss the exposure of these arguments to refutation

(d) Consider practical "counter strategies" that extract a price for this denial

Ara Sarafian is an archival scholar specializing in late Ottoman and modern Armenian history. He received a B.A. in Russian studies and politics from the University of Wales (Swansea) , and an M.A. in history from the University of Michigan (Ann Arbor) , where he was a Ph.D. candidate. He is the founding director of the Gomidas Institute in London , which undertakes research and publishes books related to modern Armenian history. The Institute is best known for its work documenting the Armenian Genocide.

Sarafian is best known for his critical publication of "The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire, 1915-1916", commonly known as the Blue Book (originally published in 1916 by British historians Lord James Bryce and Arnold Toynbee). This work was recently translated and printed in Turkey by the Gomidas Institute. Sarafian has also worked extensively in Turkey, including at the Turkish Prime Minister's Ottoman Archives (Istanbul), together with Hilmar Kaiser. He was also the co-editor of *Armenian Forum: A Journal of Contemporary Affairs*. Some of his publications include:

Days of Tragedy in Armenia : Personal Experiences in Harpoot, 1915-1917

The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire, 1915-1916: Documents Presented to Viscount Grey of Falloden by Viscount Bryce (Uncensored Edition),

United States Official Records on the Armenian Genocide 1915-1917

United States Diplomacy on the Bosphorus: The Diaries Of Ambassador Morgenthau 1913-1916

Diaries of a Danish Missionary: Harpoot, 1907-1919

"Aghtamar: A Jewel of Medieval Armenian Architecture", a bilingual Turkish and English book, was launched in Van on September 17th and in Istanbul on September 21st. This work was a co-publication between Gomidas Institute (London) and Birzamanlar Yayincilik (Istanbul) and introduced Turkish readers to Armenian scholarship on Aghtamar and its 10th century Church of the Holy Cross (Surp Khach).

For more information, please contact:

818-545-9049; info@armneiancouncil.org

Leaders of "Powerful Turkey" Party Deported

Continued from page 1

The NSS told RFE/RL's Armenian service later on Friday that neither could substantiate their claims while being questioned on that account.

It said the Turks were warned that their behavior is "unacceptable" and "were asked to leave the country immediately."

Earlier, the Armenian Foreign Ministry turned down Beklevic and Orsek's request for a meeting. In a statement on Thursday, head of the Ministry's neighboring countries department Karen Mirzoyan advised that "Turkish political groups advocating Armenian-Turkish normalization should turn to Turkey's authorities" which, he said, "by artificially raising obstacles, did not agree to the ratification and implementation of the signed protocols."

The Leaders of Strong Turkey Party also told journalists that they would not visit Memorial to Armenian Genocide victims. "We do not want the opening of the Armenian-Turkish border to be linked to this problem. First, we demand that the border should be opened. Other issues will be discussed in future. At the current stage we do not want anything to be a reason for the closed border. Both Armenian and Turkish societies incurred major losses as a result of 1915 events and the issue definitely should be discussed in the future. We support discussion of the issue. After the border is open we will discuss the Armenian Genocide issue drinking tea together," said Beklevic.

Text ARMENIA to 50555

Donate $10 Through Your Cell Phone to Armenian Fund

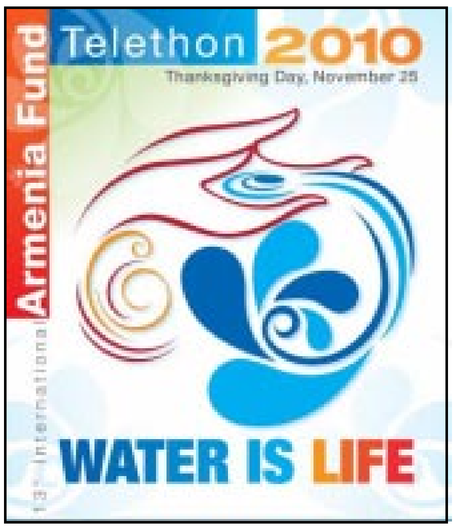

LOS ANGELES, CA -- Armenia Fund has announced that it began accepting donations through cell phone text messages on the entire territory of the United States on all mobile carriers. The procedure is simple and fun: text message the word ARMENIA to 50555, confirm with a YES and $10 will be charged to your cell phone bill benefiting Armenia Fund's Telethon 2010, Water is Life!

"We took the 2009 text message pilot project of Hayastan All-Armenian Fund in Armenia and adapted it to the U.S. cell phone environment. Donating through text message is very easy and takes seconds. We text our friends and family more than a dozen times each day, an average person in the United States sends 534 text messages per month. I think each of us can afford text messaging ARMENIA to 50555 at least once to help provide clean drinking water to the people of Armenia. Don't wait for the Telethon, text today", said Sarkis Kotanjian, Executive Director of Armenia Fund, U.S. Western Region.

Raising funds for drinking water and irrigation projects in Artsakh, Armenia Fund's International Thanksgiving Day Telethon 2010 will air live from Hollywood on November 25, 8:00AM-8:00PM PST coast-to-coast and around the world. Airing for 12 hours, Telethon 2010 will reach every continent, entering Armenian homes through satellite, cable and the internet.

In the United States alone the potential audience for the Telethon is around 55 million households in the states of Arizona, California, Massachusetts, Michigan, Missouri, Nevada, New Jersey, New York, Pennsylvania, and Washington.

In Southern California, the Telethon can be seen on KSCI Channel 18, KVMD, ARTN/Shant and USArmenia networks for full 12 hours. In the Glendale/Burbank/Pasadena/La Canada areas the Telethon broadcast will be shown also on AABC, HighVision and Horizon Armenian TV channels. The live 12 hour webcast can be viewed at www.ArmeniaFund.org

The General Sponsor of Telethon 2010 is VivaCell MTS and the Los Angeles Major Partner is Karoun Dairies USA.

Jerair Nishanian Foundation: Another Point of Light

The Jerair Nishanian Foundation

This article is about another point of light that has been shining over the darkened horizon of Armenia. Simply put, there are those among us, there are few around, who have decided undeterred to continue to light a candle instead of cursing the darkness. I am referring to the quietly and steadily functioning foundation named after its primary, and at the moment only benefactor, Jerair Nishanian of Vienna, Virginia.

Behind the foundation are two dynamic and dedicated souls, husband and wife team of Anahid and Jerair Nishanian who with a select group of community leaders and professionals as board of directors oversee and manage a multifaceted philanthropic mission. The primary mission of the foundation has been to facilitate an opportunity for the underprivileged, talented young Armenian students to attend college and achieve their inherent potentials and in turn contribute to the welfare of the motherland and future generations.

Established nine years ago Jerair Nishanian Foundation's benefactors visited Gavor State University (GSU) and were impressed to witness how much the president and his staff had achieved with so very little resources. The foundation responded with underwriting the expenses of a dormitory and a classroom building. The main thrust of the foundation was to assist the students. Originally, ten students were granted scholarships, especially those who could not meet the local requirements to enroll with the state provided scholarships. Since then, the foundation has expanded its scholarship program through the offices of Fund for Armenia's Relief (FAR) of the Diocese. Currently 53 students annually are recipients of scholarships from the foundation: 40 undergraduate GSU students, nine graduate GSU students, and four students at Yerevan State University in architecture and civil engineering.

As of this date, twelve have successfully graduated from GSU, eight with bachelors degree and four with master's degree with excellence (red diplomas).

During one of her frequent visits to Washington DC, the Hon. Hranoush Hagopian, then the parliamentary representative for Gavar, Armenia, now the Minister of Diaspora Affairs, met with the Nishanian couple, who were convinced that they should concentrate their philanthropy at GSU. The FAR office later was eager and willing to become the facilitator-administrator of the scholarship fund on location.

In the near future, the foundation hopes to establish a two year engineering associate degree program at GSU. The purpose is to provide opportunity to those who otherwise would not have the chance to study engineering, but with a head start they might be able to transfer to a four year university to complete their engineering studies.

The Jerair Nishanian Foundation, in addition to the far reaching and ambitious educational program centered in Armenia, has extended its generosity to other worthy causes: it has sponsored series of educational seminars at St. Mary Armenian Apostolic Church, Washington DC; sponsored the publication of a uniquely spiritual book. And soon to be published the english translation of "The Armenian Question is Resolved" authored by genocide recognition champion, Dr, Taner Akcam.

Here is what Mr. Karapetan, the field Coordinator of the Fund in Yerevan, recently reported: "Home visits started right after the deadline for applications. Visits were paid to all applicants. Myself and the team that conducted home visits returned to the office with very heavy feelings . The families of students, especially those in rural areas, live a difficult life. It was a good chance for us to get familiarized with the families and see first hand their social conditions. This helps us once again understand and appreciate how vital and important this program is, as it inspires hope into the lives of the most disadvantaged families. Without this opportunity, the dreams of these children to go to higher education would indeed never come true."

The Jerair Nishanian Foundation is a tax exempt (501(c)(3) charitable organization headquartered in Vienna Virgina.

Another point of light indeed! "Hats off" to the Nishanians.

Archpriest Rev. Fr. Vertanes Kalayjian
Pastor Emeritus St. Mary Arm. Church, Washington D.C.

Armenian Studies Centennial at Fresno State

From left to right: Prof. Barlow Der Mugrdechian, Dean Vida Samiian, Dr. Sergio La Porta, Dr. Dickran Kouymjian, and Associate Dean Jose Diaz

Tamar Karkazian
Hye Sharzhoom Editor

If you set foot on the Fresno State campus and look around you will soon realize that the campus is celebrating a century of excellence, as this year marks the University's hundredth anniversary (1911-2011). Various activities have been taking place throughout campus to celebrate: a centennial parade, a birthday celebration, and a reception honoring leadership.

The month of October was designated by the University to highlight the College of Arts and Humanities and its ten departments and programs, one of which is the Armenian Studies Program. The College decided to organize an Exhibit in the Madden Library in October that would highlight its achievements. The Exhibit consisted of large panels with historical material and photographs supplied by each of the departments.

The Armenian Studies Program formally launched the opening of the Exhibit by inviting alumni to visit campus for a reception to be held on Sunday, October 10th, in the Leon S. Peters Ellipse Gallery, on the second floor of the Henry Madden library. Alumni were contacted to gather at the Library to renew old acquaintances and to catch up with former faculty and staff.

The sight of many Armenians, young and old, students, faculty, and alumni greeted those who emerged from the second floor elevator. Among those present were former Director of the Armenian Studies Program, Dr. Dickran Kouymjian and Dr. Vida Samiian, Dean of the College of Arts and Humanities. Dr. Kevork Bardakjian, Manoogian Professor of Armenian Literature at the University of Michigan, Ann Arbor, was a special guest at the event.

As old friends reunited, and past students reconnected with old professors, current students informed guests of activities happening within the Armenian Studies Program with two tables: one for the Armenian Students Organization (ASO) and the other for *Hye Sharzhoom*.

At the ASO table guests got a chance to mingle with current executives and members. "It was wonderful to meet past members and hear about their experiences," stated Faten Myaznih-Kassabian, ASO public relations officer. Guests also supported their alma mater by purchasing car wash tickets or ASO t-shirts. Alumni also could look at a special chart, to see who the past executives of the club were, dating all the way back to 1974.

There was also an opportunity to

Continued on page 4

AIWA, Tufenkian Foundation Host Gathering on Women's Issues

Panelists (from l to r) Carla Garapedian, US Ambassador Marie Yovanovitch, Joan Quinn, and Antranig Kasbarian

WEST HOLLYWOOD, CA -- It was a special evening on Wednesday, Oct. 13, as invited guests gathered at the Tufenkian Carpets showroom here for a program devoted to "Women's Empowerment in Armenia." The program featured a guest appearance by US Ambassador Marie Yovanovitch, and was jointly organized by the Armenian International Women's Association (AIWA) the Tufenkian Foundation, and the US Agency for International Development (USAID). The three organizations recently co-launched a Women's Support Center in Yerevan, which works to combat domestic violence and which served as a main focal point of the evening.

Opening the program was Tufenkian Foundation Director Antranig Kasbarian, who welcomed the guests, explained the gathering's purpose, and introduced the guest speakers. He also introduced Diane Cabraloff, AIWA's Los Angeles chair, who offered brief words of welcome on AIWA's behalf.

In his brief remarks, Kasbarian emphasized the seriousness of violence against women in Armenia – noting that it is often correlated to heightened poverty and social dislocation/dysfunction among families. He added that Armenian society has been slow in combating the problem, often downplaying or denying its existence despite abundant evidence to the contrary. He then briefly introduced the new Women's Support Center, which is supervised by the 'Zangakatun' (Belltower) NGO and funded through a matching grant from USAID. Although in its infancy, the center has already helped over 30 women, providing an array of support services to help them cope, confront, or combat violence and related problems. Kasbarian added that the center would not be a reality without early encouragement from Amb. Yovanovitch, following a conversation between her and AIWA Board member Joan Agajanian Quinn.

Kasbarian was followed by Carla Garapedian, the noted producer of films such as "Screamers" as well as "Lifting the Veil," the latter devoted to violence against women in Afghanistan. Garapedian welcomed the renewed focus on this issue, noting its contemporary relevance. (Only days earlier, news headlines depicted the brutal murder of a Yerevan woman by her husband and mother-in-law.)

Garapedian was followed by Amb. Yovanovitch, who stressed that domestic violence, like other social issues, deserves greater attention and activism from Armenians both in homeland and diaspora. She welcomed the newly established center, noting her pride in being associated with it.

The program was accompanied by a mini-exhibit of photos by Sara Anjargolian, the noted photographer and producer of "How We Live," a multimedia depiction of poverty in Armenia today.

Following the program, audience members took the opportunity to mingle with the featured guests, posing questions and becoming better acquainted. Overall, the gathering maintained a balance between lively festivity and sober reflection – celebrating the new collaboration while acknowledging the seriousnesss of the topic at hand.

The reception was preceded by a spirited informational gathering, where community leaders – mostly women – exchanged views on women's issues with Amb. Yovanovitch and the other featured guests. The entire evening was made possible through the hard work of AIWA's organizing committee – Joan Quinn, Diana Hekimian, Ani Aivazian, and Lily Balian – who were assisted by Tufenkian staff.

Mekhitarist Congregation in Vienna Publishes Facsimile of Codex 543

The Mekhitarist congregation will be celebrating the bicentenary of its foundation in Vienna in 2011. To mark the occasion, the Vienna monastery - one of the largest centres of Armenian culture outside of Armenia - will present the facsimile of an invaluable manuscript: Codex 543 from the monastery's own library.

The small-format manuscript - one of the finest and most beautiful of Armenian manuscripts dating back to the 15th century - measures 135x85 mm, has 240 pages and was set down in 1432 at the Armenian Monastery of Saint Anthony near Caffa on the Crimean peninsula in the Black Sea. The manuscript contains several writings by Catholicos Nerses IV Shnorhali (1102-1173), including his opus magnum "Jesus, Son Only-Begotten of the Father", a sublime elegiac poem.

Nerses Shnorhali (the Gracious) descended, on his mother's side, from the noted princely Armenian family of Pahlavuni which had given the country several statesmen but also 7 catholicoi who succeeded each other from 1065 to 1202.

Catholicos Nerses Shnorhali - theologian, poet and musician- became an industrious writer in the field of theology, poetry, hymn, homily, prayers, sacred music, lettres, educational writings, parables, riddles, etc.

He was a pioneer of church union. After many years of preparation (correspondence and meeting with Byzantine Emperor Manuel I, Patriarch Michael and Prince Alex), he hoped to accomplish the union with the Greek Church, but did not have the time to carry it through.

Codex 543 comprises "11 full-page miniatures, 11 text-inserted miniatures, 24 border miniatures, 3 decorated pages, 3 title bars, zoomorphous and vegetal border decoration as well as swash letters...

Taken as a whole, the small codex presents itself as an illuminated manuscript of delicate, meticulous beauty.

Two versions of the Codex 543 facsimile will be published as limited edition:

Complete facsimile - limited to a numbered edition of only 300 copies, printed on parchment with manually retraced ornaments, gilding. Hand bound in sheepskin on wooden boards, with blind embossing and two metal fasteners, packed in a casket made of cherry wood and accompanied by a digital edition on CD and the commentary.

2. Partial facsimile - colour print with added gold on parchment, hand bound in imitation leather, together with the digital edition.

The facsimile manuscript is accompanied by a commentary in German and English.

Armenian Studies Centennial at Fresno State

Continued from page 3

see the progress and change of *Hye Sharzhoom* over the years. A table was set up with numerous *Hye Sharzhoom* issues dating all the way back to the first edition, published in April 1979. Also available was a 30th Anniversary booklet, listing of all the staff, editors, and advisors for the paper, from the beginning to 2010. "It was amazing to see the changes that *Hye Sharzhoom* has gone through. It was very enlightening to meet people who have really impacted the ASO," commented Armen Atikian, a current ASO member and staff writer for *Hye Sharzhoom*.

Once alumni and guests had the opportunity to mingle and to enjoy the full refreshment table a short program took place. Professor Barlow Der Mugrdechian, current Director of the Armenian Studies Program, began the program by introducing professors new and old to the guests. He also introduced former Program Secretaries Fran Ziegler and Kati Litten. Brief comments were made by Dean Vida Samiian, explaining the importance and influence the Armenian Studies Program has had on the College of Arts and Humanities. Dr. Dickran Kouymjian was especially invited from Paris to be present at the reception. He described the joys of teaching and reminisced about the struggles and successes of the Armenian Studies Program. Dr. Sergio La Porta, the Berberian Chair of Armenian Studies extended his welcome to the guests and wished the Armenian Studies Program many more years of success.

As the reception was ending, it was easy to see that the event had been quite a success. Alumni left feeling content that new students were active, faculty were pleased to see the progress of their former students, and current students left feeling fortunate to be part of a strong and great tradition.

Armenian Parliament Postpones Vote

Continued from page 1

nian President Serzh Sarkisian in the negotiations continuing within the framework of the OSCE Minsk Group."

This was the second time Zharangutyun postponed the vote. The first time was before the Organization for Security and Cooperation in Europe organized a field assessment mission in the Armenian-controlled territories around Nagorno-Karabakh in early October.

Zharangutyun leader Raffi Hovannisian has indicated that the party's faction will no longer postpone the vote on the bill, which is now scheduled to take place on December 9.

"I hope that before that the political majority will essentially revise its position and a unanimous passage will become ripe," Hovannisian said.

HHK parliamentary faction secretary Eduard Sharmazanov explained that the decision not to take part in the vote and effectively scuttle it was not a "political whim" and that the position of Armenia's leadership on Karabakh's recognition remains unchanged.

"The authorities of Armenia must do everything for the international recognition of the Artsakh republic. If there are steps that would be useful and would help to speed up Artsakh's international recognition, then the HHK and the political majority will take that step," said Sharmazanov.

ՅԱՌԱՋԱՆՔ

(ՅԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆԻ ԴՈՒԴՈՒԿԻ ԵԶԱԿԻ ԿՈՆՑԵՐՏԻ ԱՌԹԻՒ)

ԼԱԵՐՏ ՄՈՎՍԻՍԵԱՆ
ՀՀ Արուեստի Վաստակաւոր Գործիչ,
Ֆիլհարմոնիկ Կենտրոնի Նախագահ, Ռեժիսոր

... Կնոջ գրաւիչ բաց կրծքի նման յաւերժական այդ լեռը դէմքն է բացել եւ դիւթում է, եւ կախարդում:

Ախ այդ Մասիսը, մի դար առաջ Եղեռն է տեսել, մարդկային մեծ սպանդ, ու հիմա էլ՝ լռում է: Վէրքը խորն է, ներքուստ է կորատւում:

Ախ այդ Մասիսը, ինչեր ունի պահած իր սրտի խորքերում:

Բայց..., - այս ի՞նչ հոգոց է, այս ինչ հոգեպարար մեղեդի է, որ բարձրանում է Նրա խառնարաններից: Ի՞նչ է արտաբերում Նոյեան այս լեռը:

- Լռի՛ր ու լսիր, Մասիսը իր լեզուն դուդուկի պիպիչին է յառել եւ հեւում է: Հրաշք է, անուրջ, թէ՞ եղելութիւն:

Զգիտեմ. խաբկա՞նք է, թէ՝ իրականութիւն:

Բայց որ Մասիսը խօսում է հայերէն՝ անժխտելի է: Եւ Նրա հայերէն արտաբերումը դուդուկի յոգնած կանչով, լսել ու արտայայտել է ճանաչուած երգահան Հենրիկ Անասեանը: Կէս դար Անասեանը աշխարհին է յանձնում հայ երգի իր աղբիւրը: Այդ երգաջուրը ծորուն է ու մեղեդային, սիրոյ նման թաց ու գարնան նման կանաչ: Նուագախմբեր, երգչախմբեր, համոյթներ է ստեղծել Անասեանը, ապացուցելով իր գէնի ճշմարտութիւնը, արուեստի հաւատաւոր արժէքը:

Երեւանի կոնսերուատորիայի սանը շատ տարիներ առաջ, յանգամանքների բերումով յայտնուելով Ամերիկայում, իր հետ տարել է հայ երգի շաղը, խորքային միտքն ու անդրադարձի պարզութիւնը:

Դրա համար Նրա երգերը երգւում են: Եւ ստեղծագործական այդ մեծ քարաւանը յանկարծ պատռուեց, ժայթքեց եւ լաւաների միջից յառնեց մի նոր ԴՈՒԴՈՒԿ, մի նոր աստղային երրորդութիւն, որ հայի երէկն է, այսօրը, վաղը, անձնագիրը, որ ապրած դարերի քուչակեան շառաւիղն է եւ Կոմիտասի երգ-երգոցի ծաղկեփունջը:

Ախ, այդ զարմանալի Անասեանը. երգեր ու սիմֆոնիկ գործեր է գրում ու նաեւ՝ գրքեր, պատմուածքներ, ակնարկներ: Գրում է, ոնց որ բոլոր շնորհաշատ մարդիկ: Սակայն այս անգամ ուրիշ է: Հաւաքէք ձեր փէշերը, լաւ տեղաւորուէք աթոռակին: Ու հանգչող լոյսերի խորանում բարեւ ասէք Վենեզուէլայի սիմֆոնիկ մեծ նուագախմբին, որ այս երեկոյ կատարում է Անասեանի նոր ստեղծագործութիւնը: Շոստակովիչի «Երիտասարդական» նախերգանքից յետոյ յանկարծ ընկնում ես Մասիսների գիրկը ու կախարդւում: Ասես նստած ես հայոց պատմութեան դասին: Ասես թերթում ես հայ երաժշտութեան հանրագիտարանը:

- Ա՜յ քեզ գզացողութիւնը:

Մեր ճանաչուած դուդուկը այսօր կանգնել է սիմֆոնիկ նուագախմբի յարգարժան կարեւոր գործիքների կողքին եւ մեղեդիկ արտաբերում է ողջ բազմերանգ հզօրութեամբ: Մեր փոքրիկ եղեգնեայ դուդուկը մի քանի անցք ունի միայն եւ հզօր հոգի արտայայտելու կարողութիւնը:

- Դուդուկը դու ես ու էլի դու: Ինքդ քո մէջ: Դու ես, դու...

... ԴՈՒԴՈՒԿ

- Եւ դու, որ հիմա Հենրիկ Անասեանն ես, ասում ես՝ ահա իմ ժողովուրդը, որտեղից է եկել եւ ուր է գնում:

Եղիշէ, Խորենացի, Թովմա Արծրունի, Լէօ, Ագաթանգեղոս, Յակոբ Մանանդեան, Յակոբ Անասեան...

Նարեկացի, Քուչակ, Ֆրիկ, Թումանեան, Իսահակեան, Տէրեան, Չարենց, Շիրազ, Սեւակ, Համօ Սահեան, Սիլվա Կապուտիկեան:

Կոմիտաս, Եկմալեան, Չուխաճեան, Տիգրանեան, Խաչատուրեան, Պապաճանեան, Յովհաննիսեան, Ամիրխանեան:

- Այս բոլոր երեւելի, երեւելի գործերի մի ամուր շաղախն է ամբարուած Հենրիկ Անասեանի դուդուկի կոնցերտում, այս եռամաս էլեգիայում, որ ցնցում է ունկնդրին իր խորքային եւ արտայայտման անզուսպ պարզութեամբ եւ խորախորհուրդ իմաստնութեամբ:

- Ո՛չ, սրանք ամպագորգոռ բառերի շարան չէ եւ հարթային պարզունակ հրճուանք, սա իրական ասքի բոյլ է, որ զարմացնում է նշանակէտին հարուածելու իր սրնթացութեամբ: Սա երաժշտական վէպ է՝ հսկայածաւալ տարողունակութեամբ, որ ցնցում, մխրճում է հոգուդ խորքը: Քսանմէկերորդ դարում գրել այսպիսի համահաւաք դասականօրէն էպոս, - նշանակում է սխրանք կատարել: Սխրանք, յանուն քո ժողովրդի աննուաճ փառքի: Անասեանին դա իրօք յաջողուել է: Վենեզուէլայի Սիմոն Բոլիվար նշանաւոր սիմֆոնիկ նուագախումբը գերազանցում է բոլոր սպասելիքները: Հենց սկզբից ասեմ. երաժիշտների՝ նիւթը ընկալելու եւ արտաբերելու նրանց ներշնչանքը յարգանքի է արժանի:

Օտար մի ջահել նուագախումբ եւ նրա բոլոր անդամները աշխատում են քո մելոսն ու մեղեդին զգալ քո սրտի խփոցի մաքրութեամբ եւ ամէն ինչ անում են, որ քո հաւատը անցնի իրենց, որ քո սիրոյ բանալին բացի իրենց զգացմունքային ովկիանոսի դռները: Եւ դիրիժոր Ալֆրէտօ Ռուհելէսի հաւաք ձեռքերը, ստեղծագործութիւնը վերլուծելու ուրոյն պահուածքը ինձ յիշեցնում է Հերբերտ ֆոն Կարայեանի դասական շարժուձեւը, որի մօտ օդի մէջ ոչ մի հնչիւն ազատ չի թռչում, նա գալիս հանգրուանում է քո սրտի ծալքերում: Եւս մի յայտնութիւն՝ դուդուկահար Պէդրօ Էուստաչէն: Այս զարմանալի վարպետ երաժիշտը, որ սիմֆոնիկ նուագախմբի բազմաթիւ գործիքների է տիրապետում, մեր դուդուկը դարձնում է հզօր ջութակ, ալ, շեփոր, կլավեսին:

Հռչակաւոր այս կատարողը դուդուկի հզօր թոքերը լայնօրէն բացած մտնում է ծալքերի խորխորատները, մտնում է մէկ տխուր, արտասուալի, մերթ հուժկու ու տօնական: Նրա դուդուկը երգում է բազմերանգ հնչերանգներով: Նրա դուդուկը մէկ մագաղաթ է, մէկ գրիչ, մէկ գուլալ աղբիւր, մէկ իրական հառաչ: Վերին եւ ներքին տեմբերում նա փողկանչ է յղում իր հզօր ամբոխին, բազմաձայն պատարագին եւ «Հայր Մեր»ի շուրթերով անմահութեան եւ ազնւութեան կամուրջ կապում: Ահա թէ ինչ ասել է վարպետ, տաղանդաշատ, խորաթափանց եւ ժամանակի մէջ ապրող արուեստագէտ:

- Ո՛չ, ինձ միայն արտաքին փայլը չէ, որ յուզում է... օտար արուեստագէտը դուդուկ է նուագում: Սրանից անկախ, լա՛ւ է նուագում, շունչ, հոգի եւ վարպետութիւն է դնում, իսկ ամենակարեւորը՝ դուդուկը դարձնում է իրենը: Եւ հիմա մեզ է մնում իրենից վերցնել դուդուկը եւ իր նման բազմանուագ ու չքնաղ նուագել:

Հենրիկ Անասեանը դուդուկի իր կոնցերտում պատմում է մեր մասին, մեր պատմութեան եւ քսան-

Շար.ը էջ 18

ԱՄԱՆՈՐԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ԽՐԱԽՃԱՆՔ

Խանդավառութեամբ՝
UNEEK ENTERTAINMENT
DJ Սագօ
Կաղանդ Պապա, փոքրիկներու նուէրներ,
ճոխ յայտագիր եւ անակնկալներ
31 Դեկտեմբեր 2010 – Երեկոյան Ժամը 8էն սկսեալ
Կարօ Սողանալեան սրահէն ներս
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Մուտքի նուէր $50 ($25 5-12 տարեկան Փոքրիկներու)
Հեռաձայնել (626) 497-5111 Քնարիկին

NEW YEAR'S EVE
Dinner Dance
Music performed by
UNEEK ENTERTAINMENT
DJ Sako
Entertaining program with many surprises
Santa Claus, gifts for children,
December 31, 2010, starting at 8 pm.
Garo Soghanalian Hall
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104
Donation: $50 ($25 for children)
Please call (626) 429-8366 Dzovig

ԸՆԴԴԷՄ «ՅԻՄԱՐԱՑՆԵԼՈՒ» ԵՒ «ՀՆԵՑՆԵԼՈՒ»

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

Հայաստանում հայոց լեզուն պաշտպանուած է «Լեզուի մասին» ՀՀ օրէնքով: Դա նշանակում է, որ կրթութիւնը, հրապարակաւ հնչող ելոյթները, ցուցադրուող կինոնկարներն ու տեսանիւթերը, պաշտօնական գրութիւնները, ձեւաթղթերը, ցուցանակները եւ այլն, պէտք է լինեն գրական հայերէնով: Որ այս օրէնքը քիչ թէ շատ գործում է, վկայում է թէկուզ այն իրողութիւնը, որ հայկական հեռուստաեթերում նուազագոյնի են հասել չթարգմանուած ֆիլմերը եւ օտար լեզուներով հնչող խօսքը: Բայց եւ այնպէս՝ մեր հասարակութեան խօսքի մշակոյթը վերջին շրջանում բաւականին խախտուել է: Դրան մեծապէս «նպաստել» է նոյն հեռուստեսութիւնը. ունենալով հարիւր հազարաւոր մարդկանց վրայ ազդելու հսկայական հնարաւորութիւն՝ այն թերպատրաստուածների գիտակցութեան մէջ մէկընդմիշտ ամրագրում է հնչած կամ լուսագրուած սխալ բառերն ու արտայայտութիւնները: Փոքր չէ նաեւ հաղորդակցութեան միւս միջոցների, ինչպէս նաեւ կրթութեան համակարգի բացասական ազդեցութիւնը: Լեզուական բացայայտ սխալների դէմ պայքարելով, դրանք ի ցոյց դնելով եւ ճիշտն առաջարկելով է հնարաւոր 21-րդ դարին յարիր ներուժ հաղորդել հինաւուրց եւ այսօրուայ պահանջները միանգամայն բաւարարող հայերէնին: Խնդրի լուծումը դժուարացնող հանգամանք է բազմաթիւ բարբառների առկայութիւնը եւ երկու գրական տարբերակների զուգահեռ գործածութիւնը, մանաւանդ որ սահմանը բաց է, եւ սփիւռքահայերն արդէն հիւր չեն, այլ գրեթէ տանտէր: Եւ այսպէս՝ լեզուական որոշակի աղաւաղումների մասին: Այս օրերին հայկական հեռուստատեսութեամբ սերիալ դիտողները կարող են բառապաշարը «հարստացնել» հետաքրքիր բառով՝ դատաւորութիւն: Լսողն առաջին նուազ մտածում է, թէ սխալ լսեց, յետոյ՝ թէ կրկնօրինակողը լեզուի սայթաքում թոյլ տուեց: Որոշ հեռուստադիտողներ էլ, անշուշտ, կարող են ենթադրել, թէ իրենց իմացածն է սխալ. չէ՞ որ աւոր վերջածանցը բոլորին է յայտնի: Ահա եւ կազմուել է ածանցաւոր բառ: Իրականում դատաւորութիւն բառը հայերէնում կարող է նշանակել միայն «դատաւոր լինելը»: Այսու՝ մեր լեզուից սկսել է դուրս մղուել մի շատ սովորական, հասկանալի ու հայերէնի բոլոր օրէնքներին հարազատ բառ՝ դատավարութիւնը, որն անշուշտ՝ դատ վարել է նշանակում:

Թուցէ այս միտքն առայժմ չափազանցուած է, սակայն արդէն հիմնաւորում ունի՝ բառը նշուած սխալ ձեւով է հնչել նաեւ որոշ հաղորդավարների շուրթերից: Թարգմանուած կինոնկարներում մեծ տարածում է գտել ի սէրն Աստծոյ արտայայտութիւնը: Աստծոյ նկատմամբ այս յատուկ սէրն ընդգծւում է միայն հայերէնի որոշ բարբառներում, իսկ գրական հայերէնում եւ բարբառների մեծ մասում բնական ու ճիշտ է ասել՝ ի սէր Աստծոյ: Ի դէպ, սեփական բարբառը ամբողջ հեռուստալսարանին պարտադրելը լեզուական բարձր մշակոյթի մասին չէ, որ վկայում է: Որ մեր լեզւում գոյականի յոգնակին կազմւում է եր եւ ներ վերջաւորութիւններով, թերեւս գիտի հայերէն խօսող իւրաքանչիւր մարդ: Եւ բնաւ պարտադիր չէ քերականութեան նրբութիւններին տիրապետել՝ որոշելու համար, թէ որ դէպքում որ վերջաւորութիւնը պէտք է ընտրել: Մանկութիւնից մարդու ականջն ընկալում, լեզուն էլ արտայայտում է քերականական հարազատ ձեւերը՝ առանց դրանք վերլուծելու: Քերականութեան այբուբենին ծանօթանալը, երեւում է, մեր հասարակութեան մէջ երբեմն բացասական դեր է կատարել. մարդիկ սկսել են խառնել, թէ երբ պէտք է եր աւելացնել, երբ՝ ներ: Եւ արդէն չես էլ զարմանում, երբ ենթադրեալ գրագէտ ու ազդեցիկ մարդն արտասանում է՝ զգեստեր, շտաբեր:

Մինչդեռ այս գոյականները պէտք է յոգնակի դառնան ներ վերջաւորութեամբ՝ զգեստներ, շտաբներ: Սա շատ տարածուած սխալ է եւ արդէն սպառնում է խարխլել գոյականի յոգնակին կազմելու համակարգը՝ վնաս հասցնելով հայոց լեզուի զարգացման ընթացքին: Չափազանց տարածուած է նաեւ հետեւեալ սխալը. անընդհատ հնչում է՝ թարմեցնել, խոնաւեցնել, յիմարեցնել, հնեցնել եւ այլն: Ներգործական սեռի այս բայերի ճիշտ ձեւը գտնելու բանալին դրանց չէզոքը յիշելն է: Բաւական է միայն իմանալ. մենք ասում ենք վախեցնել, որովհետեւ կազմուել է վախենալ սոսկածանցաւոր բայից՝ ցն ածանցով, եւ համապատասխանաբար թարմանալ, խոնաւանալ, յիմարանալ, հնանալ բայերն էլ, ներգործական ածանց ստանալու դէպքում, կ'ունենան թարմացնել, խոնաւացնել, յիմարացնել, հնացնել ձեւերը: Այլապէս պէտք է ընդունենք, թէ սրանց չէզոքն ունի թարմենալ, խոնաւենալ, յիմարենալ, հնենալ տեսքը:

Վերջիվերջոյ՝ խօսքի մշակոյթ կարելի է ձեռք բերել՝ օգտագործելով նաեւ սեփական վերլուծական միտքը: Չէ՞ որ դա համարւում է հայերիս գլխաւոր արժա-

Շար.ը էջ 16

ԽՈՀԵՐ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃՈՊԱՆՈՒՂԻԻ ԱՌԻԹՈՎ

ՀԱՅԿ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Զգայացունցի վարպետն է նախագահ Ս. Սարգսեան: Կարելի է ըսել թէ զգայացունցը իր մասնագիտութիւնն է: Զգայացունց դէպքերու շարքին առաջին եղաւ Մեծ Ոճիրին կազմակերպումը, որուն զոհ եղան հայ ազգին լաւագոյն զաւակներէն ընտրեալ խումբ մը՝ Կարէն Դեմիրճեանի եւ Վազգէն Սարգսեանի գլխաւորութեամբ: Այս ոճիրը ճամբայ հարթեց որ ինք եւ իր աւագ գործակիցը՝ Ռոբերտ Քոչարեան իրարու յաջորդեն իբրեւ Հայաստանի նախագահ: Անոնք այսպէս «վարձատրեցին» իրենց բարերարները, որոնք նախագահ Լ. Տէր Պետրոսեանի գլխաւորութեամբ, գիրենք Ղարաբաղէն Հայաստան փոխադրեցին արար աշխարհին ցոյց տալու համար որ այս երկու անկախ երկիրներուն բնակչութիւնը նոյն հայ ժողովուրդն է: Այսօր անոնցմէ ողջ է Լ. Տէր Պետրոսեանը միայն, որուն ողջ մնալը վտանգաւոր չեն նկատեր կ'երեւի:

Երկրորդը եղաւ «ֆութպոլային քաղաքականութիւն»ը: Շուրջ երկու տարի առաջ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած հայ-թուրք ֆութպոլի մրցումի մը առիթով Ս. Սարգսեան Թուրքիոյ նախագահ Ապտիւլլահ Կիւլը հրաւիրեց միասնաբար մրցումը դիտելու: Այս նախաձեռնութիւնը կապուած էր նաեւ իր միւս ակնկալութեան՝ Հայաստան-Թուրքիա սահմանի բացման: Բայց մրցումի աւարտին, նախագահ Կիւլ երկիրը վերադարձաւ՝ առանց սահման բանալու յանձնառութեան: Այս նախաձեռնութեան մէջ ալ ձախողեցաւ Սարգսեան, ինչ որ բարեբախտութիւն պէտք է նկատել, որովհետեւ բաց սահմաններով Թուրքիան Հայաստանի գոյութեան սպառնալիք մըն է: Երեւակայենք որ բաց սահմաններէ քանի մը միլիոն թուրքեր Հայաստան հաստատուին, գործ ընեն, հայ աղջիկներու հետ կենակցին կամ ամուսնանալով թուրքի խառնածիններ յառաջ բերեն, որոնց թիւը ժամանակի ընթացքին կրնայ գերազանցել հայոց թիւը, Հայաստանի գոյութեան համար իսկ վտանգ ներկայացնելով:

Ապա ձեռք առաւ հայ-թուրք թշնամութիւնը բարեկամաբար լուծելու թղթածրարը, որուն համար Ցիւրիխի մէջ, 10 Հոկտեմբեր 2009ին Ս. Սարգսեան ստորագրեց «Արձանագրութիւններ» անուան տակ ծանօթ համաձայնագիրը՝ օրհնութեամբը աշխարհի մեծերուն: Եւ «լեռը ծնաւ մուկ մը չնչին»: Ատկէ մնաց հայ-թուրք յարաբերութիւնները բարելաւելու եւ ցեղասպանութեան մասին հայոց պնդումը քննելու կոչուած յանձնախումբի մը կազմութեան ուրուականը: Այս բոլորը այն պահուն, երբ նորընտիր նախագահ Պ. Օպաման, նախքան ընտրուիլը ցեղասպանութեան պատմական իրականութիւն մը ըլլալը բազմիցս ընդունած ըլլալով, կ'ակնկալուէր որ ճիշդ բառովը՝ Ցեղասպանութիւն որակէր հայաջինջ աղէտը՝ Սերժ Սարգսեան Թուրքիոյ հետ բանակցութեան նստաւ Ցիւրիխի մէջ:

Շար.ը էջ 16

EVERYDAY LOW PRICES!
Grey Goose Vodka All Flavors $21.99
Jack Daniel's Old No.7 Whiskey $13.99
Cazadores Reposado Tequila $19.99
Hennessy VS Cognac $21.99
Ciroc Vodka All Flavors $19.99
Skyy Vodka 1.75L $17.99
Chivas Regal 12 Yr Whisky $16.99
Corzo Silver Tequila $29.99
Hennessy VSOP Cognac $32.99
Gantous & Abou Raad Arak $11.99
Stolichnaya Vodka 1.75L $21.99
Dewar's 12 Yr Whisky $14.99
Patron Silver or Reposado $29.99
Jacques Cardin VSOP Cognac $14.99
Corralejo Reposado Tequila $21.99
Ketel One Vodka $17.99
Johnnie Walker Blue Label $119.99
Tres Generaciones Silver or Anejo $26.99
Remy Martin VSOP Cognac $31.99
Noy 5 Yr Armenian Brandy $18.99
Russian Standard Vodka $9.99
Dewar's White Label 1.75L $24.99
El Jimador Reposado Tequila $14.99
Grand Marnier $29.99
Absolut Vodka $13.99
Courvoisier VS Cognac $17.99
Courvoisier VSOP Cognac $27.99
Disaronno Amaretto $13.99
Espolon Silver or Reposado $19.99
Sailor Jerry Rum $12.99
SOUTHERN CALIFORNIA'S PREMIER WINE & SPIRITS SUPERSTORE!
MISSION Wine & Spirits
3 LOCATIONS TO SERVE YOU
• 1785 E. Washington Blvd., Pasadena (corner of Allen) • (626) 794 -7026
• 825 W. Glenoaks Blvd., Glendale (corner of Highland) • (818) 242-0683
• 13654 Burbank Blvd., Sherman Oaks (corner of Woodman) • (818) 785-6529
Hours: Mon. - Sat., 9am - 8pm • Closed Sunday
*This ad expires on 11/20/10 • We reserve the right to limit quantities • No CCs • Sales tax excluded • Prices subject to change without notice.
• Ad prices may remain in effect longer than the time period indicated • All items are 750ml in size unless specified.

ԽԵՂԱԹԻՒՐՈՒԱԾ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ

Բրիտանական եւ ռուսական հրատարակչութիւններն աղաւաղել են Հայաստանի մասին հիմնական փաստեր Մեծ Բրիտանիայի Kingfisher Publications-ի եւ ռուսական «Махаон» հրատարակչութեան հրատարակած «Պատկերազարդ աշխարհագրական մեծ հանրագիտարանի» տուեալներով՝ Հայաստանում հիմնական լեզուները հայերէնն ու ատրպէյճաներէնն են, իսկ հիմնական կրօններն են ուղղափառ քրիստոնէութիւնը եւ իսլամը, մասնաւորապէս՝ շիա ուղղութիւնը:

Երեւանի գրախանութներում 10.000 դրամով (33 դոլար) վաճառուող հանրագիտարանի ռուսերէն տարբերակը հրատարակուել է 2009-ին 15.000 տպաքանակով:

«Սա սարսափելի խեղաթիւրում է, որի դէմ պէտք է պայքարենք»,- ասում է «Անկախ» շաբաթաթերթի (տպաքանակը՝ 2000 օրինակով) գլխաւոր խմբագիր Վարդուհի Իշխանեանը՝ յաւելելով, որ նամակով դիմել է հրատարակչութիւններին՝ պահանջելով հերքել ապատեղեկատուութիւնն ու դադարեցնել գրքի վաճառքը:

«Լռելն անթոյլատրելի է: Այս խնդրով հետաքրքրուել են նաեւ [ՀՀ] Նախագահականում եւ խոստացել են աջակցել յետագայ գործընթացներին»,- ասում է Իշխանեանը:

Հանրագիտարանի անգլերէն տեքստում նշուած է, որ «այս գիրքը իւրաքանչիւր երկրի անձնագիրն է:

«Պատկերազարդ աշխարհագրական մեծ հանրագիտարանը» հեղինակութիւն է, աշխարհի երկրների մասին՝ արդի ուղեցոյց«:

http://www.panmacmillan.com/titles/displayPage.asp?PageTitle=Individual

Մինչդեռ Հայաստանի «անձնագիրը», մեղմ ասած, խեղաթիւրուած է:

ԲԱՑԱՅԱՅՏՈՒԵԼ Է ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐՍՊԻ ԱՄՐՈՒԹԱԵՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Չինացի գիտնականները պարզել են Չինական պարսպի ամրութեան եւ «երկարակեցութեան» գաղտնիքը: Քիմիկոսները պարզել են, որ կառոյցի քարէ սալիկներն ամրացնող լուծոյթի բաղադրութեան մէջ ներառուած է եղել բրնձի մածուցիկ շիլա:

Չժեցզեան շրջանի համալսարանի պրոֆեսորի խօսքով՝ մօտ 600 տարի առաջ Չինական պարիսպը կառուցող բանուորները սալիկներն ամրացնող լուծոյթը պատրաստել են եփած բրնձից եւ թոյլ կիրից. այդ ժամանակ բրնձի շիլայի օգտագործումը բաւական առաջադէմ եւ նորարար քայլ էր:

«Լուծոյթի գաղտնիքը օրգանական եւ անօրգանական նիւթերի յատուկ համադրման մէջ է, որի արդիւնքում ստացւում է բարձր մեխանիկական ամրութեամբ օժտուած մի նիւթ»,- պարզաբանել է գիտնականը. հողի այն հատուածներում, որտեղ այդ լուծոյթից մէկ-երկու կաթիլ է թափուել, մինչեւ հիմա բոյս չի աճում:

Հետաքրքրական է, որ բրնձի այն տեսակը, որից ամուր սոսինձ էր պատրաստւում, բանուորներն օգտագործել են նա սննդի մէջ:

ԽՈՀԵՐ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃՈՊԱՆՈՒՂԻԻ ԱՌԻԹՈՎ

Շարունակուածէջ 14-էն

Թէ որքան եւ ինչպէս վարձատրուեցաւ այդ ազգաղաւաղրանքին համար, չենք գիտեր, բայց Օպամա այդ անել կացութենէն դուրս եկաւ արդարանալի պատճառաբանութեամբ մը, թէ ինք չէր ուզեր հայ-թուրք բանակցութիւնները խանգարողի դերին մէջ ըլլալ:

Այժմ, զգայացունցի հերթը ճոպանուղիինն է: Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն զուիցերիական ընկերութիւն մը շինած է Հալիձորէն մինչեւ Տաթեւի վանք երկարող 5700 մեթր այդ ճոպանուղին, որ աշխարհի ամենաերկարն է կ'ըսուի եւ արժած է 50 միլիոն տոլար: Հայաստան... եւ աշխարհի ամենէն երկար ճոպանուղին (թելեֆերիք): Հարկաւ ատկէ պակասը չի վայելեր Ս. Սարգսեանի Հայաստանին: Պէտք է փոշի յարուցել ժողովուրդին տեսողութիւնը խափանելու համար: Կեանքը անտանելի դարձնող օրէնքի եւ արդարութեան բացակայութիւնը ծածկելու համար, թոյլ չտալու համար որ մարդիկ ուրիշ բանի մասին կարենան մտածել, բացի իրենց ապրուստէն: Իսկ ժողովուրդը դառն փորձառութեամբ գիտէ, թէ ինչ կ'արժէ իր դժգոհութիւնը եւ զայն խաղաղ ցոյցով արտայայտելու իր իրաւունքը, որ վերջ գտաւ Ապահովութեան ուժերու գնդակահարման զոհ գացած քառասնեակ մը նահատակներով, որոնք կրնային շատ աւելի ըլլալ, եթէ Լ. Տէր Պետրոսեան չհրահանգէր ցոյցերը դադրեցնել, ի տես սպանդին:

Մինչ այս է հայրենական տխուր կացութիւնը, թշնամին երբեք չէ հրաժարած պատերազմական պատրաստութիւններէն: Ատրպէյճանի միայն պատերազմական պիւտճէն կը գերազանցէ Հայաստանի ամբողջ պիւտճէն: Բարեբախտաբար, տարբեր է պատկերը Արցախին, ուր իր իշխանութիւններէն եւ ապրելակերպէն գոհ ժողովուրդն ու բանակը վճռած են, ինչպէս տեսնուեցաւ մօտ անցեալին, կեանքի գնով պաշտպանել իրենց բազմադարեան հայրենիքը: Եւ այս վճռակամութիւնը ամենէն զօրաւոր տարհամոզիչ ազդակն է թշնամիին յարձակողական ախորժակները զսպելու:

massispost.com
daily news updates
massisweekly.com

ԱՇՈՒՆ ԵՍ, ԱՇՈՒՆ
ՍԵՐԳԷՅ ՇԱՀՆՈԲԱՐԵԱՆ

Աշուն ես, աշուն.
Տերեւներդ նաշխուն
Օրօրւում են օդում
Ու հանգիստ փռւում:

Քանի քանիսն էլ
Պարում են կարծես,
Որ կեանք են պարգեւել
Ու նոր ծերացել:

Բնութեան իսկ ստեղծած,
Բնութեամբ յարմարուած
Տերեւներն են կանաչ,
Որ կեանք պարգեւած,
Հիմա էլ դեղնած,
Գորշ կամ կարմրած,
Պոկւում են մօրից,
Որ կեանք տան նորից:

Աշուն ես, աշուն:

Քամին է դրսում
Մեղմ ձայնով սուլում,
Տերեւները պոկում,
Քշում է տանում:
Ծառերին թողնում
Անպաշտպան, անշուք
Ու ինձ զարմացնում,
Սեւ գործն է անում:

Աշուն ես, աշուն

Անձրեւն է դրսում
Չորս կողմը թրջում:
Նայում եմ դուրսը,
Հոգիս է տխրում,
Տխրում է ինչպէս
Եկրինքն է տխրած,
Ամպելով ծածկուած,
Որ լաց է լինում:

Աշուն ես, աշուն:

Անձրեւն ու քամին
Իրենց գործն են անում
Բնական կարգով,
Բնութեան ուժով:
Նայում ես, նեղւում,
Արեւ եմ ուզում,
Արեւն է, որ մարդկանց
Հոգիս ջերմացնում,
Ժպիտ է բերում
Կեանքի է կանչում:

Աշուն ես, աշուն
Պայծառ օրերին
Դու չքնաղ աշուն ես,
Ոսկէ աշուն ես
Դու շատ երգերում:
Ու թէեւ առատ ես
Դու բերքով բարի,
Բայց ես աւելի
Գարունն եմ սիրում:
Գարնան կանաչն եմ
Աւելի սիրում:
Նրա բազմաբոյր
Ծաղիկներն եմ սիրում:
Թռչունի երգն եմ
Աւլի սիրում:
Արեւը պայծառ,
Երկինքն էլ ջինջ,
Այս եմ գերադասում:
Ես կեանք եմ սիրում

Աշուն ես, աշուն:

ԱՇՈՒՆ Է
ԱՆԱՀԻՏ ԵՐԵՄԵԱՆ

Մշուշուած, մշուշուած, մշուշուած եմ նորից,
Աշուն է, թախիծ է, տերեւներ են դեղին,
Մի բոց է դուրս գալիս իմ անյայտ խորքերից,
Յոյսերս աշնան պէս խշշիւն են ու դեղին:

Մշուշուած, մուշուած, մշուշուած եմ նորից,
աշում են աշնան մէջ, աշնացած մի երազ,
Խենթանում է հոգիս արդեօք ո՞ւմ կարօտից,
Տխրութեան ամպերը տարածուել են վրաս:

Աշուն է, մենակ եմ, հեռո՞ւ եմ բոլորից,
Սարսուռ կայ սրտիս մէջ ու բոցեր կան անմար,
Չգիտեմ թէ ինչո՞ւ մշուշուած եմ նորից,
Յուշեր կան իմ սրտում ու մի սէր անհնար:

ԸՆԴԴԷՄ «ՅԻՄԱՐԱՑՆԵԼՈՒ» ԵՒ «ՀՆԵՑՆԵԼՈՒ»

Շարունակուածէջ 14-էն

նիքներից մէկը եւ կարելի է օգտագործել ի շահ բարձրարուեստ ու ճիշտ հայերէնի: Վեր կանալ, տատու, պապու, կորչել է, կը կորի, մեր համար բարբառային ձեւերը նոյնպէս «նուաճել» են բանաւոր խօսքի մի մեծ դաշտ, եւ շատերը դրանք ընկալում են որպէս գրական հայերէնի շերտ -փոխանակ՝ վեր կենալ, տատի, պապի. կորել է, կը կորչի, մեզ համար W: Անտարակոյս՝ գրաբարը եւ բարբառները հայոց լեզուի հարստացման հիմնական աղբիւրն են, սակայն խօսքի մշակոյթի մակարդակն ընկնում է, երբ դրանք գործածւում են անքննադատ, անպատեհ, անմշակ եւ մանաւանդ՝ անտեղեակութեամբ:

USC INSTITUTE OF ARMENIAN STUDIES
Proudly Announces
INTERNATIONAL SYMPOSIUM
THE ARMENIAN DIASPORA
ELECTIVE LEADERSHIP & WORLDWIDE STRUCTURE
Gov. George Deukmejian
Amb. John Evans
Washington D.C.
Mark Geragos, Esq.
Los Angeles
Dr. Stephan H. Astourian
University of California, Berkeley
Dr. R. Hrair Dekmejian
University of Southern California
Dr. Gaidz Minassian
Foundation for Strategic Research,Paris
Dr. Archalus Tcheknavorian-Asenbauer
Senior Advisor to United Nations, Vienna
Mark Arax
Journalist/Author, Fresno
Harut Sassounian
Publisher, The California Courier
Dr. Andrew Demirdjian
Cal State University, Long Beach
Dr. Levon Marashlian
Glendale Community College
UNIVERSITY OF SOUTHERN CALIFORNIA
1880
PALMAM QUI MERUIT FERAT
SATURDAY, NOVEMBER 20, 2010, 9:30 A.M. - 4:30 P.M.
Town & Gown, University of Southern California
USC Entrance 3 on Figueroa Street, Los Angeles, California
The symposium is open to the public ♦ Complimentary breakfast and lunch will be served
For reservations please contact: armenian@college.usc.edu
USC INSTITUTE OF ARMENIAN STUDIES
NATIONAL HONORARY COUNCIL
Gov. George Deukmejian
Hon. Edward Djerejian
Hon. John Marshall Evans
Dr. Vartan Gregorian
Hon. Paul Ignatius
Mr. Jerry Turpanjian
LEADERSHIP COUNCIL
Dr. Mihran Agbabian
Mr. John Berberian
Dr. R. Hrair Dekmejian
Mr. Charles Ghailian, Chair
Mr. Frank Varant Melkonian
Dr. Donald Earl Miller
Mr. Vahe Karapetian
Mrs. Lori Muncherian
Mr. Gerald Papazian
Mr. Harut Sassounian
Mr. Sinan Sinanian
Hon. Dickran Tevrizian
Mrs. Savey Tufenkian

90 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ ԱՅՍ ՕՐԸ ԿՈՐՑՐԻՆՔ ԿԱՐՍԸ

Շարունակուած էջ 6-էն

յին նկարագիրը եւ նրա մէջ հայկական անկախ պետականութեան գաղափարի թուլութիւնը կամ ի սպառ բացակայութիւնը, բարձրաստիճան սպայակազմի ռուսական լեզուամտածողութիւնը եւ ռուսամոլութիւնը, դաշնակից զօրքերի օժանդակութեան վրայ յոյս դնելը (մեր աներկբայ համոզումով՝ պետական միակ լեզուի՝ հայոց լեզուի նկատմամբ անարգական վերաբերմունքը ՀՀ առաջին հանրապետութեան կործանման հիմնական պատճառներից է):

Բ. Ռազմական պատճառներ. -

Բ. 1. Զուտ ռազմական պատճառներ. - Թուարկենք կարեւորագոյնները՝ ռազմական անպատրաստութիւնը, ռազմական պլանի եւ քարտէզների չգոյութիւնը, առկա ռազմուժի խելամիտ օգտագործման սկզբունքի բացակայութիւնը կամ արհամարհումը, ռազմական մանեւրի բացակայութիւնը, տեղանքի առաւելութիւններն ու անպատեհութիւնները գնահատելու անկարողութիւնը, ռազմական հետախուզութեան եւ հակահետախուզութեան խայտառակ վիճակը, ոչ միայն աներեւակայելիօրէն յանցաւոր ներողամտութիւնը ապաշնորհ ու գաղափարազուրկ հրամանատարների նկատմամբ, այլեւ՝ նրանց հովանաւորումը խնամի-ծանօթ-բարեկամ-կաշառք գործօնների ազդեցութեամբ, կաշառասնութիւնը եւ փչացածութեան ուրիշ երեւոյթները թէ՛ հրամկազմում եւ թէ՛ պետական ողջ համակարգում՝ վերեւից ներքեւ, զինուորական բազմաստիճան ենթակայութիւնը եւ ռուսական բանակի ղեկավարման շաբլոնի կիրառումը՝ առանց հաշուի առնելու ՀՀ ռելիեֆը եւ հայ զինուորի բարոյահոգեբանական ու այլ գործօնների տարբերութիւնը ռուս զինուորի նոյն յատկանիշներից, զօրակոչի բարձիթողի վիճակը եւ հարուստների տղաների փախուստը զինծառայութիւնից, հայ զինուորների՝ նոր ստացուած քանատական հրացաններին անբաւարար տիրապետելը, ՀՀ բանակի եւ ռազմական նախարարութեան ապաշնորհ ղեկավարումը, յոյսը Կարսի ամրութիւնների ու հարիւրաւոր թնդանօթների վրայ դնելը (ընդ որում՝ շուրջ 700 թնդանօթների կէսը անսարք վիճակում էր թողնուած), հայկական երկաթուղու խայտառակ վիճակը:

Բ. 2.- Ռազմահոգեբանական պատճառներ. - Պատերազմին հոգեբանական անպատրաստութիւնը, թրքական զօրքերի կարողականութեան թերագնահատումն ու սեփականի գերագնահատումը, հրամանատարութեան անգիտութիւնը կամ միտումնաւոր տգիտութիւնը զօրքի որակական արժէքը գնահատելիս, ՀՀ բանակում համատարած անպատասխանատւութիւնն ու անկարգապահութիւնը՝ նոյնիսկ ռազմական գործողութիւնների ընթացքում եւ մեղաւորներին անպատիժ թողնելը, դասալքութիւնը եւ դասալիքներին չպատժելը, զօրքի բարոյալքումը անհարկի նահանջներով՝ յաճախ առանց կռիւ տալու, հայկական եւ թրքական-քրտական էթնոհոգեբանական ու ռազմահոգեբանական առանձնայատկութիւնների հիմնովին անտեսումը:

Գ. Բարոյահոգեբանական պատճառներ. - Պատերազմի նախորդած շաբաթներին ու նրա ընթացքում հայերի՝ կռուելու, տոկալու եւ յաղթելու կամքի բացակայութիւնը եւ թշնամու՝ այդ յատկանիշների գերազանցութիւնը, անառողջ մթնոլորտը զինուորական բարձրաստիճան հրամանատարների ու պաշտպանութեան նախարարութեան փոխյարաբերութիւններում, թշնամանքի հասնող հակամարտութիւնը Կարսի նահանգի քաղաքացիական եւ ռազմական իշխանութիւնների՝ յատկապէս նահանգապետ Ստ. Ղորղանեանի ու բերդաքաղաքի պարետ գեներալ-լեյտենանտ Դանիէլ-բեկ Փիրումեանի միջեւ, քաղաքական եւ ռազմական պատկառազդու հրամանատար(ներ)ի բացակայութիւնը թէ՛ Երեւանում եւ թէ՛ Կարսում, ալան-թալանի մոլուցքը ՀՀ քաղաքական ղեկավարութեան միջավայրում եւ Կարսի նահանգի հայկական կանոնաւոր ու անկանոն զօրամիաւորումներում, գաղափարական-բարոյական ու արժէչափերի ահաւոր անկումը ՀՀ բանակում, պետական վարչամեքենայում եւ առհասարակ հասարակութեան մէջ, բարբարոսական կամ յանցագործ անտարբեր վերաբերմունքը հայրենիքի ազատագրուած տարածքների նկատմամբ... (այս գործօնները աղբիւրագիտական հենքի վրայ մանրամասնել եմ իմ հեղինակած «Կարսի 1920 թ. անկման խորքային պատճառները» գրքոյկում (Երեւան, Ա հրատարակութիւն՝ 2008 թ., Բ հրատարակութիւն՝ 2009 թ.), որի համառօտ, զուտ գիտական տարբերակը մինչ այդ լոյս էր տեսել քաղաքական գիտութիւնների դոկտոր Արմէն Այվազեանի խմբագրած «Ռազմավարութեան եւ անվտանգութեան հարցեր» յօդուածների ժողովածուում, Երեւան, 2007 թ.):

Վերի տողերը կարդալիս ընթերցողն իր մտքում վստահաբար զուգահեռներ տարաւ 90 տարուայ վաղեմութիւն ունեցող այս պետականակործան երեւոյթների ու մեր ապրած վերջին տարիների իրողութիւնների միջեւ: Եթէ այս գահավէժ ընթացքը շարունակուի, հետեւանքն էլ նոյնն է լինելու՝ կիսատ-պռատ անկախ պետականութեան կործանումն ու է՛լ աւելի աղէտալին՝ հայրենիքի զգալի մասի կորուստը, միգուցէ նաեւ առհասարակ Հայաստանի վերացումը:

Քննարկելով վերոյիշեալ ու այլ գործօններ, հանգում ենք հետեւեալ երկու եզրակացութիւններին, որոնցից պէտք է դաս քաղենք, որպեսզի Կարսը չկրկնուի.

1. Կարսում ընդհանրապէս հայութեան ու մասնաւորապէս ՀՀ բանակի պարտութիւնը օրինաչափ էր ու անխուսափելի, տրամաբանական ու բնական հանգուցալուծումը հայութեան «հաւաքական դաւաճանութեան» բնութագրումը Անդրանիկ Ծառուկեանինն է. տե՛ս վերոնշեալ աղբիւրը): Բանակը հասարակութեան ոչ միայն հայելին է, այլեւ նրա կարեւոր մէկ մասը. ՀՀ զինուժում ծառայողները մեր որդիները, եղբայրները, ամուսինները կամ հայրերն ու պապերն են, հետեւաբար հասարակական արատները անմիջականորէն փոխանցւում են բանակին, ու ընդհակառակը՝ ինչքան էլ նրանց փոխառնչութիւնների արանքում «զտիչներ» դրուեն: Ուժեղ բանակ ունենալու համար հարկաւոր է ունենալ առողջ հասարակութիւն եւ նոյնքան առողջ պետական վարչամեքենայ: Համատարած փչացածութեան պայմաններում պարտութիւնները մեծ հաւանականութիւն ունեն, երբեմն էլ՝ անխուսափելի են: Բանակը ոգի է, մարտակա՛ն ոգի, որ սնւում է ազգի ոգուց: Ոգեղէն, գաղափարական, բարոյական ու հոգեւոր անկումը անպայման եւ անխուսափելիօրէն առաջնորդում է ֆիզիքական (նիւթական) անկման: Ցաւօք սրտի, այս տարրական ճշմարտութեան գիտակցումը չենք նկատում ՀՀ այսօրուայ քաղաքական ղեկավարութեան, ՀՀ բանակի բարձրաստիճան հրամկազմի ու նրանց հետ սերտաճած խմբիշխանական (օլիգարխիա) չ«ընտրանու» մէջ: Հետեւութիւնը երեւակայելն անգամ պարզապէս սարսափելի է...

2. Ազգի ու ազգային պետութեան պահպանման ու հզօրացման յոյսը պէտք է դնել միայն եւ միայն ազգի սեփական կարողութիւնների վրայ՝ դրանք ծայրաստիճան կենտրոնացնելով ու շաղախելով վեհագոյն գաղափարներով եւ ուղեկցելով բոլոր ոլորտների ղեկավարների անձնական դրական օրինակներով:

Մեր բախտը պարզապէս մինչեւ հիմա ժպտում է, քանի որ մեր գլխաւոր թշնամին՝ թուրք-ատրպէյճանական հասարակութիւնն էլ վարակուած է ՀՀ հասարակութիւնը ներսից հիւծող այս վարակներով: Իսկ եթէ Ատրպէյճանում յանկարծ յայտնուի Կարսը համարեա առանց կռուի վերցրած ու Հայաստանի առաջին հանրապետութիւնը ոչնչացրած Քիազիմ Կարաբեքիրի նման մի ղեկավար, որն իր մէջ միաւորի թէ՛ ռազմական փայլուն գործչին, թէ՛ դիվանագէտին (Ալեքսանդրապոլի ու Կարսի պայմանագրերում նրա թելադրող ներկայութիւնը՝ վկայ), թէ՛ քաղաքական գործչին, թէ՛ ազգային գաղափարախօսին (տուեալ դէպքում՝ պանթուրքիստին) եւ թէ՛ ռազմական հոգեբանին, ի՞նչ է լինելու մեր եւ ՀՀ ճակատագիրը: Նորի՞ց ենք ապաւինելու օտարներին (այս դէպքում՝ Ստեփանակերտը Խանքենդի կոչող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների երկրներին, Բալկաններում Ռուսաստանի «փորպոստ» սլաւոնական Սերբիան ԱՄՆ-Եվրոմիութեանը զոհաբերած ԱՊՀ-ՀԱՊԿ-ՌԴ-ին, թէ՞ սպասելու ենք... հրաշքների:

Իսկ հասարակական կեանքում, առաւել եւս՝ միջպետական յարաբերութիւններում հրաշքներ չեն լինում...

ԱԶԳԱՆՈՒԻՐՈՒՄ

Շարունակուած էջ 8-էն

իր նպաստը բերած ինսունամեայ Պրն. Աւետիս Մանուկեանին, որ յառաջացեալ տարիքին իր նկարած պաստառներէն հինգ տասնեակ մը սիրայօժար կերպով նուիրած է իր վաղեմի բարեկամ Պրն. Երուանդ Պապայեանի անունը կրող հիմնարկի բարգաւաճման ֆոնտին՝ առ ի գնահատանք Պապայեան հիմնարկի օգտաշատ աշխատանքներուն՝ սերունդներու միջեւ կապեր ստեղծագործելու անխոնջ ջանքերուն համար:

Հուսկ, ելոյթ ունեցաւ նաեւ Պրն. Երուանդ Պապայեան, որ իր գոհունակութիւնը յայտնեց սանուհիներուն եւ դաստիարակներուն, որոնք ամբողջ տարի մը նուիրումով աշխատած էին օրուան պարգեւատրեալներուն հետ: Վերջիններէս խումբ մը ստացաւ յանձնագիրներ, որոնք կարեւոր օգուտ պիտի բերէ համալսարան ընդունման գործընթացին մէջ, ուրիշ խումբ մըն ալ ստացաւ յատուկ յուշամետալներ Սասունցի Դաւիթի եւ Պրն. Ե. Պապայեանի քանդակներով:

Բարի երթ եւ նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք «Ազգանուիրում»ի դաստիարակներուն, սան-սանուհիներուն եւ հիմնադիրներուն:

Մ.Գ.

ՀԱՌԱՉԱՆՔ

Շարունակուած էջ 13-էն

մէկերորդ դարում աշխարհում գրաւած մեր տեղի մասին: Դրա համարն նրա դուդուկի եռամաս ասերգը բարձրանում է որպէս կանգուն եւ յաւերժական վկայ՝ մեծ ժողովրդի, մեծ պետութեան: Այսօր Հենրիկ Անասեանի դարաւոր թափառական հոգոց հանող գործիքից վերածնւում է աշխարհի աչքերին ճիշդ նայելու եւ աննահանջ ապրելու վկայագիր, ժողովրդի ճանաչման միջազգային վաւերագիր: Հպարտութեան ինչպիսի անմոռաց պահեր ես ապրում Քարաքասի հսկայ համերգասրահում դիտելով ու լսելով Հենրիկ Անասեանի դուդուկի կոնցերտը: Այս պահերը թող կրկնուեն աշխարհի շատ բեմահարթակներում, եւ առաջին հերթին մեր տան քիվին, որովհետեւ դուդուկի ծնողն էլ ենք մենք, Անասեան Հենրիկի հայրն ու մայրն էլ ենք մենք:

Մենք՝ հայ ժողովուրդը, որն աշխարհին պարզած հառաչանք ունի...:

***

Մօտ կէս ժամ հեռուստացոյցին գամուած ես լսում էի Հենրիկ Անասեանի կոնցերտը: Այս ստեղծագործութիւնը առաջինն ու միակն է մեզանում: Ես ձուլուել էի Քարաքասի Սիմոն Բոլիվար սիմֆոնիկ նուագախմբին, դիրիժոր Ռուհէլէսին: Երեք մասից բաղկացած այս կոնցերտը, որ փայլուն կատարեց մենակատար Պէդրո Էուստաչէն, մեր երաժշտական մշակոյթի ձեռքբերումներից է: Ճամբորդելով իմ սրտի խորխորատներով ես երանաւէտ զգացում ապրեցի չորրորդ դարի «Վարդանի մօր ողբը» հինաւուրց մեղեդու փայլուն երկնագրով, որ այդպէս վարպետօրէն օգտագործել է կոմպոզիտոր Անասեանը: Կոնցերտի երրորդ մասում տարբեր վարիացիաների խառը չափերի երանգում սրտմօտ էր հնչում «Վարդ կօշիկս» ժողովրդական երգի փոխարկերպուած մեղեդին:

Սրանք արձանագրական խօսքեր են, իսկ ամենակարեւորը՝ փաստը ԴՈՒԴՈՒԿԻ ԿՈՆՑԵՐՏԻ ծնունդն է, որ մշակոյթի այս գործ հատուածում լոյսի բերկրալի շող է՝ իր աներեւակայելի ընդգրկուն կենսունակութեամբ:

Ուրեմն օգտուենք ստեղծագործական այդ մարգարիտից, հպարտանանք, կատարենք, տարածենք:

Յիշենք Նարեկացուն՝ սիրոյ գէնը սէրն է...

Սիրով հատուցենք Հենրիկ Անասեանի մեծ հառաչանքին:

Իմ, քո ապրած կեանքի հառաչանքին:

Այդ հառաչանքի մէջ լոյս կայ:

Իսկ լոյսը բացուող արեւածագն է:

ԱՆՄԵՌ ԼՈՅՍ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Հանգուցեալ
ՇԱՀՆՈՒՐ ՆՈՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆԻ
(Ծն. 1953 Լիբանան, մահացած՝ Տէյթըն, Օհայօ, Հոկտ. 3, 2010)

մահուան քառասունքին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Շաբաթ, 13 Նոյեմբեր, 2010, կէսօրուան ժամը 12:00ին, կլենտէյլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, 1510 E. Mountain Street, Glendale:

Սգակիրներ՝
Մայրը՝ Մարի (Նորաշխարհեան) Սէրայտարեան,
Զաւակները՝ Լէօ եւ Մարգ Նորաշխարհեան,
Քոյրը՝ Գաթիա եւ Վարդան Եաղսըզեան,
Քրոջ զաւակները՝ Քալին եւ Արա Գամպէրեան,
Վանիա եւ Մայքըլ Շանլէյ,
Քոյրը՝ Հերա եւ Պերճ Պօյաճեան,
Քրոջ զաւակները՝ Սոնիա եւ Ալեքսանտր Ռուսմանիէր,
Եւ համայն Նորաշխարհեան, Համալեան, Սէրայտարեան, Եաղսըզեան, Պօյաճեան, Գամպերեան, Շանլէյ, Ռուսմանիէր եւ հարազատները:

Հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հոգեճաշ պիտի մատուցուի կլենտէյլի Phoenicia ճաշարանին մէջ, (Լեկսինթընի եւ Սանթրալի անկիւնը):

ՓՐՈՖ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Շարունակուած էջ 7-էն

բացառիկ առանձնայատկութիւնները իբրեւ հայ մարդ, իբրեւ դաստիարակ, գիտնական, եւ հեղինակ: Տանք քանի մը վկայութիւններ.

ա. «Փրոֆ. Ա. Հայկազեան կարող դաստիարակ, բեմբասաց, քարոզիչ, եւ գիտնական միտք էր: Իբրեւ ուսուցիչ ան շատ լաւ գիտէր ուսուցանելու մեթոտը, եւ իր գիտական դասերը աւանդելու հաճելի ու հասկնալի կերպը: Անիկա մեծ հոգեբան եւ փիլիսոփայ մըն էր, ու լաւապէս կը ճանչնար իր խնամքին յանձնուած ուսանողները: Պատկառազդու էր իր անձը»: (Նոր Հաճըն Պատմագիրք, 1921-1973: Հրտ. Հաճնոյ Հայրենակցական Միութիւնը - 1974, Պուէնոս Այրէս):

բ. Փրոֆ. Հայկազեան ունէր «Աննկուն կամք, վարչական ըմբռնում եւ կարողութիւն, յարգանք ու սէր ներշնչելու թանկագին շնորքը եւ յանկուցիչ ու գիտնական ուսուցչապետի հմայքը: Առանց հակառակութիւն սերմանելու եւ սնուցանելու միսիոնարական հաստատութիւններու հանդէպ՝ Հայկազեան կ՚ուզէր ապացուցանել որ կարելի էր օտար իշխանութենէ անկախ՝ գոլէճ մը իրագործել որ ըլլար քրիստոնեայ, հայ, եւ յառաջադէմ միանգամայն...»: (Վեր. Տիգրան Խրլոբեան. Ոսկեմատեան, Բ. Հատոր, Հրտ. Մերձ. Արեւելքի Հայ Աւետ. Միութեան, Պէյրութ, 1951):

գ. «Օր մը, ամերիկացի երկու համալսարանական փրոֆէսորներ այցելութեան եկան Գոլէճը: Անոնցմէ մէկը Գոլէճի հանդիսասրահին մէջ իր վկայութիւնը տուաւ Հայկազեանի մասին՝ հետեւեալ բառերով. «Սիրելի ուսանողներ, դուք շատ բախտաւոր էք որ Փրոֆ. Հայկազեանի նման խիստ կարող նախագահ-փրոֆէսոր մը ունիք, որուն նմանը քիչ կը գտնուի նոյնիսկ ամերիկեան համալսարաններուն մէջ: Գիտցէք, ու գնահատեցէք անոր արժէք»ը: (Յովսէփ Թըգըրեան, Նայրոպի, Քենիա: «Զանասէր» ԼԳ. Տարի, թիւ՝ 21-22, Պէյրութ, Լիբանան):

Կարելի է ուրիշ բազմաթիւ վկայութիւններ բերել այս եզակի անձնաւորութեան, համբաւաւոր գիտնական ուսուցչապետին, ու հայ նահատակին կեանքին ու գործունէութեան շուրջ: Սակայն, այսքանը բաւ կը համարենք գէթ փոքր գաղափար մը տալու իր մասին՝ հայ ընթերցող հասարակութեան:

Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ, մինչ մեր հաճընցի հայրենակիցները կը յիշատակեն Հաճընի ինքնապաշտպանութեան 90-ամեակը, Հայկազեան Համալսարանի Հոգաբարձութիւնը, տնօրէնութիւնն ու Հայկազեան Համալսարանի տեղական յանձնախումբը փառաւոր հանդիսութեամբ պիտի նշեն այս հաստատութեան 55-ամեակը: Այս հանդիսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 12 Նոյեմբեր, 2010ին, երեկոյեան ժամը 7ին, Glendale Hilton Hotel-ի մէջ (100 West Glenoaks Boulvard): Թերեւս աւելորդ չի սեպուիր յիշեցնելը թէ՝ Փրոֆ. Արմենակ Հայկազեան Հաճընցի էր, ու Գոլէճին հիմնադրութեան մէջ գլխաւոր դեր ունեցան Հաճընցի Մեխակեան ընտանիքը - Հայկազեանի դուստրը՝ Մէյրին ու իր ամուսինը՝ Աւագ Մեխակեան:

Այս գրութիւնը կ՚ուզեմ վերջացնել անձնական վկայութիւնով մը՝ Հայկազեան Գոլէճին իմ կեանքիս մէջ ունեցած դերին շուրջ: Մեր ընտանիքին տնտեսական նեղ կացութեան մատնուած ըլլալուն պատճառաւ ես չէի կրցած շարունակել իմ ուսումս նախակրթարան մը աւարտելէ ետք: Կեանքիս յաջորդ քսանմէկ երկար տարիները անցուցի շուկայի մէջ հետեւելով զանազան արհեստներու եւ առեւտուրի: Սակայն, ուսման խոր ծարաւը գիս մատնած էր խռովեալ հոգեվիճակի: Յատկապէս, մեծ եղած էր փափաքս հետեւիլ իմ հօրս օրինակին, նուիրելով ինքզինքս հոգեւոր ծառայութեան: Հոգեւոր Հովիւ ըլլալու համար անհրաժեշտ էր որ ունենայի համալսարանական չորս տարուան ուսում, ու որմէ ետք աստուածաբանական երեք տարուան մասնագիտութիւն: Երեսուն երեք տարեկանիս հրաժեշտ տուի գրախանութիս, ու տունը նստելով հետեւեցայ ինքնուսուցումի որուն մէջ շատ օգտակար եղան իմ գոլէճական ուսումի տէր տիկինս ու քենիս: Նպատակս էր մասնակցիլ Անգլիական քննութեան մը՝ ու տիրանալ Բարձրագոյն Վարժարանի համապատասխան վկայականի: Որմէ ետք միայն կրնայի ընդունուիլ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանը: Սակայն, Լիբանանի 1958ի քաղաքացիական պատերազմը արգելք եղաւ որ կարենամ մասնակցիլ ուսումնական այդ ծրագրին: Որոշեցինք ընտանիքով փոխադրուիլ Պէյրութ, ու դիմել նոր հիմնուած Հայկազեան Գոլէճը: Հոս էր որ պատահեցաւ հրաշքը: Վեր. Դոկտ. Ճան Մարգարեան՝ Հիմնադիր նախագահը Գոլէճին, առիթ ընծայեց ինծի որ առանց երկրորդական վարժարանի վկայական ունենալու եւ փորձի համար՝ մտնեմ freshman կարգը: Ծանր էր աշխատանքս, նաեւ ընտանիքիս համբերութիւնը...: Սակայն, Աստուծոյ օգնութեամբ եւ ընտանիքիս ու բարեկամներուս քաջալերութեամբ յաջողեցայ աւարտել տարին բարձրագոյն նիշերով: Այդ ճամբով նաեւ քննութեան մասնակցելով յաջողեցայ ընդունուիլ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի sophomore կարգը, ինչպէս նաեւ Պէյրութի Աստուածաբանական ճեմարանը: Մնացեալը պատմութիւն է. կարեւորը այն էր որ շնորհիւ Հայկազեան Գոլէճի, ես առանձնաշնորհումը ունեցած էի ուսումս շարունակելու, ու Հոգեւոր Հովիւ մը ըլլալու: Կարեւորը այն է որ ինծի պէս շատեր որոնք զանազան պատճառներով չէին յաջողած իրենց ուսումը շարունակելու, Հայկազեան Գոլէճը՝ գէթ այդ տարիներուն դարձաւ յաջողութեան առաջնորդող ոտնակայան մը անոնց համար: Այսօր, հազարաւորներու կը հասնի այն հայորդիներու թիւը՝ որոնք Հայկազեան Համալսարանի ընձեռած նիւթական ու բարոյական դիւրութիւններու շնորհիւ յաջողած են իրենց ապագան կերտել:

Արդ, սրտանց կը շնորհաւորենք Հայկազեան Համալսարանի ազգանուէր ծառայութեան 55 ամեակը, ու կը մաղթենք եւ կ՚աղօթենք որ ան շարունակէ իր սուղ ու թանկագին առաքելութիւնը մեր ազգին մէջ ի փառս Աստուծոյ եւ ի խնդիր մեր ժողովուրդին իմացական, հոգեւոր ու բարոյական վերելքին, ու այս բոլորը իբրեւ վկայութիւն մեզ շրջապատող բարեկամ ու թշնամի ցեղերուն եւ ժողովուրդներուն:

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան «Արսէն Կիտուր» մասնաճիւղի անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի 10 Նոյեմբեր 2010ին, երեկոյեան ժամը 8ին, կլենտէյլի կեդրոնին մէջ:

Ծանօթ. Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

Ներքին Դիւան

****

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան «Փարամազ» մասնաճիւղի անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի 17 Նոյեմբեր 2010ին, երեկոյեան ժամը 8ին, Փասատինայի կեդրոնին մէջ:

Ծանօթ. Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

Ներքին Դիւան

****

Անդամական Ժողով

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան «Սապահ Կիւլ» մասնաճիւղի անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի 24 Նոյեմբեր 2010ին, երեկոյեան ժամը 8ին, կլենտէյլի կեդրոնին մէջ:

Ծանօթ. Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

Ներքին Դիւան

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Պրն. Գէորգ Գալուստեան գնահատելով «Մասիս» շաբաթաթերթի բովանդակութիւնը $100 կը նուիրէ «Մասիս»ին:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
*** $50,00 for USA**
*** $60,00 (second class), $ 75,00 (Air Mail) for Canada.**
*** $85,00 (second class), $ 125,00 (Air Mail) Overseas.**

Name: --
Address: --
City: --------- State:--------- Zip Code:------
Country: ------------
Tel :----------------------- Fax : ------------------------

Armenia Fund & Karoun Dairies Present
1st Annual Benefit Concert
ArmeniaFund
All Proceeds to Benefit Armenia Fund Telethon 2010 Water Projects
Sunday, November 21, 2010 | 7:30PM
WATER IS LIFE
Sofi Mkheyan
Eva Rivas
Andre
Razmik Amyan
Students of the Armenian State Theater of Song
Musical Director
Artur Grigoryan
Masters of Ceremony
Hrant Tokhatyan & Anita Hakhhverdyan
THE PASADENA CIVIC
Command the Best
Pasadena Civic Auditorium
300 East Green Street
Pasadena, CA 91101
ticketmaster
Tickets start at $30
For Tickets
Call 1-818-265-0506 or 1-800-888-8897
or log on to www.ticketmaster.com